

Plzeň a hluchoněmí

Plzeň a hluchoněmí

1 9 7 2

Úvod

Vážený čtenáři, čtenářko, dostává se Ti do rukou brožurka o historii, životě, práci a sportu lidí postižených vadou opravdu velmi těžkou. Až budeš tuto brožurku číst, uvědom si laskavě, že není sepsána nějakým spisovatelem, ale člověkem, který velký kus svého života prožil mezi lidmi, kteří neslyší a mnohdy nemluví. Není Ti proto zde podáván obraz o těchto lidech odbornou cestou, ale je zde snaha ukázat Ti aspoň částečně, jak tito lidé žili v minulosti, jak bojovali o své organizace, jakou láskou ke svým organizacím žili a jak se dokázali vypořádat s překážkami, se kterými se ve svém organizačním životě setkávali a setkávají ještě dnes. Tato brožurka Tě má aspoň zčásti obeznámit s lidmi, s kterými jsi se v životě setkal nebo setkáš a jejichž život byl, a věř, bude stále těžký. Přesto jsou to lidé optimističtí, kteří nemají rádi, aby nad nimi někdo ronil slzy, ale s radostí přijímají podanou ruku těch, kteří jim jejich život chtějí jakoukoliv pomocí usnadnit. Jsou jedněmi z nás, z národa pracujících, neboť i oni jako Ty chtějí svou poctivou prací budovat lepší a krásnější naši socialistickou vlast!

AUTOŘI

*Jsme jedni z neznámých,
jimž sluch se halí tmou,
jimž řeči tónu svět je skryt za clonou mlhavou.
Vše zní tak tlumeně, je ticho kolem nás,
avšak naše oči vidí zato mnohem více krás.
My neslyšíme ptačí zpěv, ni šumění splavu stěží,
avšak zrak náš zří přírodu dvakrát svěží,
i slovo mluvené, jež v ucho nedolétne,
nám oko ze rtu přenese a již nám hlavou bleskne.*

*Jsme jedni z neznámých,
jimž hudba vypráví, že osud spáchal
na nás kruté bezpráví.
Jak chtěli bychom slyšet tón a houslí lkání,
klavíru akord i struny harfy zašeptání.
Avšak hudba jinou cestou v duši vniká
svým tempem náladou tam jásá nebo vzlyká,
v nohy nám vlévá prudký rytmus tance,
v kolébce do spánku nás ukolébá sladce.*

*Jsme jedni z neznámých,
jichž společnost se straní,
jimž mnohým úspěchům ta vada brání.
Však zoufat si, to byla by jen naše škoda,
přec život náš není samá pohoda,
vždyť je tu práce, jež dá zapomnění,
v ní vyniknout, toť touha buď i naše snění,
své vlasti dokázat, že jsme jí užiteční víc,
než mnoho líných hlav a povalečů na tisíc.*

Jsme jedni z neznámých,
pláč a nářek, ten nám nepomůže,
by trní rostlo tam, kde kvést by měly růže.
Ni zoufat si, ni hlavu skládat trpce v dlaň,
líp s osudem svým vzkřísit zlého ducha zbraň.
Za osud náš, za žití plné naděje,
za návrat náš do šťastné lidské rodiny,
a bít se za něj zas a zas,
to naši duši zhojí.

Vepsala MARTA HANZLÍČKOVÁ

Historie organizování neslyšících na Plzeňsku

Máme-li se podívat do historie organizování neslyšících na Plzeňsku, musíme se vrátit až do let 1914—1916. Že neslyšící žili v našem krajském městě již dávno před tímto datem, je pochopitelné, ale bohužel, nezachovaly se žádné dokumenty, které by nám pomohly nahlédnout do dřívějších let, a z tehdejších pamětníků žije mezi námi jen velmi málo. Jejich informace o minulosti jsou velmi skromné, a tak jsme nuceni začít s popisem historie neslyšících z výše uvedených let. Nepostupovali bychom však správně, kdybychom užívali výraz neslyšící. V tehdejších dobách se tohoto výrazu nikdy nepoužívalo a tehdejší společnost nazývala tyto těžce postižené lidi — hluchoněmými. A oni sami také mezi sebou i na veřejnosti názvu hluchoněmí používali.

V té době žilo v Plzni několik rodin hluchoněmých, celkem asi 22 osob, bez jakéhokoliv společenského života a nějaké organizování bylo pro ně neznámou věcí. Jejich jediným možným vyžitím bylo, že se navzájem navštěvovali nebo se scházeli vždy v neděli dopoledne ve vinárně tehdejšího Anglického dvora na Palackého náměstí. Byla to jejich jediná možnost společně se scházet a aspoň tak si trochu zpestřit svůj tvrdý život.

Snad by tento jejich způsob života trval nadále, neboť nikdo z nich neznal a ani nevěděl, že i oni měli tenkrát právo na vlastní spolek, v kterém by se organizovali a který by je v určitém smyslu chránil. Změnu do jejich života přinesl v roce 1915 příchod pana Jana Zacha, který, rovněž hluchoněmý, přišel do Plzně z Nových Syrovic na Moravě. Před tím žil nějaký čas v Praze a vzhledem k tomu, že v Praze již od roku 1868 existoval spolek hluchoněmých, získal pan Zach určité organizační vědomosti, které hodlal uplatnit i v Plzni. Na základě jeho iniciativy se hluchoněmí rozhodli, že se budou pravidelně scházet a k tomuto účelu si vybrali hostinec U Zahradníčků v Kollárově ulici.

Jejich schůzky už neměly být takového rázu jako dosud, ale

scházeli se proto, aby se plně obeznámili s možností ustavit vlastní spolek. A byl to právě pan Zach, který hluchoněmé přesvědčoval a seznamoval je se spolkovým životem.

Pan Zach, aby získal co největší počet zájemců o ustavení spolku hluchoněmých, se rozhodl z vlastní iniciativy uspořádat společnou schůzku pražských a plzeňských hluchoněmých. Rozeslal proto v roce 1916 pozvánky pražským i plzeňským hluchoněmým ke společné schůzce.

K této, lépe řečeno meziměstské, schůzi hluchoněmých skutečně došlo v Plzni a nutno říci, že to byl vlastně základ k ustavení spolku hluchoněmých v Plzni. Dlouho se však nevědělo, jaký spolek ustavit, aby plně hájil zájmy hluchoněmých, a hlavně, jak spolek pojmenovat. Znalost českého jazyka slovem i písmem tenkrát mezi hluchoněmými nebyla velká. Ze zakládajících členů jen pánové Otakar Wegracht a Jan Šilhánek ovládali řeč natolik, že se mohli na veřejnosti domluvit. Aby se mohla podat žádost o povolení k ustavení spolku, nabídl se pan Wegracht, že věc projedná s panem inženýrem Rudolfem Jonákem z Klatov. Aby spolek hluchoněmé chránil a v případě nouze či nezaměstnanosti i podporoval, bylo rozhodnuto ustavit spolek podpůrný. Při hledání názvu spolku došel jmenovaný inženýr k názoru, že nejlépe by vyhovoval takový název, který by naznačoval že jde o spolek, který by šetřením pomáhal svým členům, a tak došlo na název OUL. Bylo proto uznáno, aby se spolek jmenoval Podpůrný spolek hluchoněmých OUL se sídlem v Plzni. V roce 1916 byla podána žádost na tehdejší ministerstvo vnitra v Praze o povolení k ustavení spolku hluchoněmých. K žádosti byl připojen návrh spolkových stanov, které pomohl hluchoněmým vypracovat plzeňský advokát dr. Šmíd.

Aby mohli hluchoněmí začít s organizováním, byl zapotřebí určitý kapitál, aby mohli vůbec nějaké akce konat, než jim mělo dojít povolení k ustavení spolku, což trvalo až půl roku. Pan Zach k velkému překvapení ostatních přišel s návrhem uspořádat mikulášskou zábavu, což bylo v tehdejších poměrech pro hluchoněmé věci neznámou. Přestože to byla akce malá, byla hluchoněmými početně navštívena a vynesla hluchoněmým první společný kapitál asi 100 až 200 rakouských korun. To byl vlastně začátek všech akcí, které hluchoněmí pořádali v zájmu svém a v zájmu seznámení veřejnosti s přípravou založení spolku hluchoněmých. Snad si mnohý čtenář představuje, že v tehdejší době, kdy Evropou trásla první světová válka, byli hluchoněmí chudáci, núzně oblečení a dokonce snad žebrající. Přestože hluchoněmí nebyli nějakou bohatší vrstvou a spíše patřili do děl-

nické třídy, vždyť sami dělníky většinou byli, nutno říci, že to byla snad nějaká výsada plzeňských hluchoněmých: chodit o nedělích a svátcích opravdu elegantně oděn. U mužů bývaly oblíbeny fraky a smokingy. Ženy pak bývaly ustrojeny v dobových dlouhých šatech, doplněných krásnými, širokými klobouky. Ostatně dochované fotografie jsou toho výmluvným svědkem.

Dne 19. srpna 1917 konečně přichází z Prahy povolení k ustavení spolku hluchoněmých v Plzni. Na ustavující schůzi, která se konala v hostinci U Zahradníků v Kollárově ulici, byl do čela spolku zvolen předsedou pan Jan Zach z Radčic. Jako další funkcionáři byli zvoleni tito hluchoněmí: místopředsedou Jan Šilhánek, jednatelství sl. Barbora Světlíková a p. Otakar Wegracht, pokladník Frant. Šmolík, revizor Václav Boula, matrikář Frant. Skala, členové výboru Josef Reindl, Václav Raichl a pan Škoda. Na závěr této ustavující schůze došlo ke společnému fotografování, které zanechalo u hluchoněmých hluboký dojem. Začáteční práce byla dosti těžká, přihlédneme-li ke skutečnosti, že ne všichni byli dost obeznámeni se zákony, a že museli ve své činnosti dodržovat poslání spolku, který měl za úkol chránit zájmy hluchoněmých, hájit jejich práva, poskytovat jim podporu v případě nezaměstnanosti aj. Velmi mnoho vykonal pan Zach, který ostatním předával bohaté zkušenosti z Prahy a všestranně i úspěšně vedl spolek v jeho začátcích. Posoudíme-li skutečnost, že pan Zach bydlel v Radčicích a že v tehdejších dobách nebylo mezi Radčicemi a Plzní žádné dopravní spojení a že on téměř denně konal pěšky cesty do Plzně, aby vedl spolek, předsedal schůzím a vyřizoval různé věci na úřadech, a vezmeme-li v úvahu, že tyto cesty konal za každého počasí, je opravdu těžko si dnes představit jeho obětavost pro spolek, který měl opravdu rád a kterému věnoval všechnen svůj volný čas. Postupem doby se ve spolku neorganizovali již jen hluchoněmí z Plzně, ale přicházeli další a další, a to z okolí Plzně, aby měli i oni možnost se společensky vyžívat.

Rok 1918, kdy byla vyhlášena samostatnost ČSR, měl velký vliv i na spolek hluchoněmých, kteří tuto událost oslavili velkou společenskou akcí, na kterou pozvali hluchoněmé z Prahy, Českých Budějovic a jiné. Toto společné zasedání hluchoněmých bylo doplněno prvním vystoupením divadelního souboru hluchoněmých pod vedením zkušeného ochotníka, jehož jméno se bohužel nezachovalo a jenž byl členem tehdejší DTJ. Schůze i vystoupení se konalo v zahradní restauraci na místě nynějších činžovních domů proti Komornímu divadlu v Prokopově ulici. Příprava tohoto divadelního vystoupení se neobešla bez těžké a

úmorné práce, neboť hluchoněmí podobné vystoupení konali poprvé, a nutno zde vyzvednouti velkou trpělivost onoho ochotníka. Překvapením bylo, že se vystoupení podařilo skloubit s hudbou, což se přes velkou námahu uskutečnilo, a to úspěšně, jak dokazuje skutečnost, že i veřejnost, která vystoupení bohatě navštívila, byla mile překvapena. V tomto divadelním vystoupení účinkovali tito hluchoněmí: Markéta Šilhánková — Václav Raichl — Anežka Kasková — František Šmolík — Matěj Kaska — Ota-
kar Wegracht — Antonie Raichlová — Anna Dlouhá — Barbora Reindlová — Terezie Šmolíková — Jan Kalčík — Václav Škoda — Václav Zahradník — František Skala. Mohli bychom mít více dokumentů o tomto prvním vystoupení hluchoněmých, ale bohužel z účinkujících, kromě Anežky Kaskové, která z Plzně odešla, ostatní již odešli tam, odkud není návratu.

V roce 1922, kdy měl spolek pětileté jubileum, navrhl p. Zach, aby spolek měl vlastní spolkový dům. Byla to tehdy pro hluchoněmé velmi odvážná myšlenka, ale po dlouhém dohadování bylo rozhodnuto zakoupit jednopatrový dům ve Skvrňanech, v ulici U sokolovny (nynější Emingerova), který byl na prodej od jistého stavitele ze Starého Plzně za 120 000 Kč. Aby spolek mohl tuto částku zaplatit, požádal tehdejší obecní úřad o povolení sbírek, což skutečně bylo povoleno, avšak s podmínkou, že spolek bude z výtěžku sbírek odevzdávat vždy jednu čtvrtinu na stavbu školy pro hluchoněmé děti, která se měla stavět v Plzni na Borech, a skutečně také postavena byla (nynější fakultní nemocnice). Kromě těchto sbírek konali hluchoněmí řadu zábav, plesů a různých akcí pro získání co největších finančních prostředků, aby mohli kupní částku za dům co nejdříve uhradit. Nutno říci, že se jim práce dařila, neboť již v roce 1927, a to právě v rámci 10letého trvání spolku, byla částka 120 000 Kč uhrazena a spolek byl majitelem vlastního domu. Je pochopitelné, že dal přednostní právo bydlet v tomto domě svým potřebným členům. Když již píšeme o desátém jubileu, nebylo by správné opominout, že v rámci této oslavy přišli hluchoněmí s nově nastudovanou hrou, a to Lešetínský kovář, která se hrála v Městanské besedě (nyní ZK Škoda) za účasti hluchoněmých téměř z celých Čech, zástupců školy pro slyšící mládež, zástupce tehdejšího starosty města Plzně, rodičů hluchoněmých dětí a jiných.

V roce 1930 vzniká klub hluchoněmých turistů, který, i když měl dosti bohatou činnost, naplněnou různými zájezdy, výlety a jinými akcemi, byl však v r. 1932 zrušen pro různé názory hluchoněmých na činnost tohoto klubu, a dále pak sami hluchoněmí

němí nechtěli být roztrženi do dvou organizací, když ostatně i turistiku pořádali pod hlavičkou spolku.

Hospodářské poměry za první republiky zasáhly citelně i do života hluchoněmých. Je pochopitelné, že soukromí zaměstnavatelé, když propouštěli, nebrali ohled ani na hluchoněmé, takže i oni byli postiženi při hospodářské krizi v bývalé ČSR. Malou náplastí byl sice spolek, v kterém se sdružovali a pomocí kterého hledali práci. Většinou si museli navzájem vypomáhat. Nezaměstnanost u hluchoněmých bývala častá a trvala mnohdy dva až tři roky.

Doba okupace měla těžký vliv na činnost spolku, jako vůbec u všech spolků. Hluchoněmí se stále scházeli, ale k větším akcím nedocházelo, a tak se ani nekonaly oslavy 25letého trvání spolku, které připadalo na rok 1942, a to právě v době národního temna. Fašistická protižidovská persekuce zasáhla i mnohé hluchoněmé, a tak členka spolku Hedvika Tauberová musela odejít do terezínského ghetta, a druhý člen, Stanislav Šmíd, se dostal do koncentračního tábora. Oba se sice vrátili, ale St. Šmíd s podlomeným zdravím. Těžkou ranou pro hluchoněmé bylo, že téměř na konci nacistické okupace, v dubnu 1945, byl za náletu americkým letectvem na Škodovku zasažen a z poloviny zničen spolkový dům. Při tomto zásahu zahynul Karel Kaska, syn hluchoněmých rodičů, který, přestože byl slyšící, byl aktivním sportovcem u tehdejšího SK hluchoněmých, kteří tím ztratili dobrého kamaráda. V roce 1943 vzniká v Plzni Sportovní klub hluchoněmých, bohužel však dochází k nedorozumění mezi vedením spolku a nově ustavenou organizací. Nakonec dochází ke kompromisnímu rozhodnutí, a to takovému, že dosavadní funkcionáři spolku odešli a byl zvolen nový výbor, který spravoval obě organizace zároveň, a to spolek a sportovní organizaci.

Do čela tohoto výboru byl zvolen František Šilhánek. Hluchoněmým přicházejí na pomoc v jejich organizačním životě i slyšící, a to slečny Marta Raichlová a Milena Suchá, dcery hluchoněmých rodičů. Dále pak hluchoněmým pomáhal p. Polívka, otec hluchoněmého funkcionáře a sportovce. Ve funkci začíná pracovat Vl. Pokorný, který po válce přišel do Plzně z Prahy.

Skončení druhé světové války a osvobození Československa Sovětskou armádou přináší do spolku hluchoněmých také nový život a spolek začíná vyvíjet větší a zajímavější činnost. V roce 1947 oslavuje spolek své 30leté trvání. Do Plzně se sjíždějí hluchoněmí z celé Československé republiky. Oslavy, spojené s divadelním vystoupením (vedeným pí Marií Šídlou), se konaly

ve spolkovém domě „Na Tivoli“ na Borech (nynější Svazáček). V rámci těchto oslav se konal v Plzni též poprvé fotbalový turnaj za účasti všech klubů hluchoněmých v ČSR. V tomto roce dochází k znovuotevření spolkového domu hluchoněmých, který byl opraven dostavěním zničené části, takže mohly být přiděleny byty potřebným rodinám hluchoněmých. Spolek dále vyvíjí svou činnost, jeho členská základna se stále rozvíjí až do r. 1953, kdy dochází ke stagnaci. V té době již existoval Svaz čs. invalidů, který slučoval spolky v jednu celostátní organizaci. Je pochopitelné, že jak v jiných centrech republiky, tak i v Plzni dochází k odporu ke sloučení. V té době již také pomalu zaniká název hluchoněmí a vzniká název nový — neslyšící. Tento název vystihuje správně, že jde o lidi postižené ztrátou sluchu, ale velká většina se již dokázala na veřejnosti domluvit, a proto název hluchoněmý nebyl výstižný.

Přestože dochází k rozkolu mezi neslyšícími v důsledku rozpuštění spolku, utvořila se skupina, která souhlasila se zapojením do Svazu čs. invalidů. Největší nesnáze byla se spolkovým domem, který — jak jsem již uvedl — byl za války z poloviny zničen a po válce opět obnoven. Před obnovou byl spolek ujistěn příslušnými orgány, že obnovu hradí stát. Proto bylo pro spolek překvapením, že po obnově žádaly státní orgány splácení hypotéky, která činila 960 000 Kčs staré měny a 177 000 měny nové. Je pochopitelné, že spolek ani nová organizace neslyšících nemohly takovou částku uhradit, a když předseda Šilhánek a někteří funkcionáři odmítli nabídku Svazu čs. invalidů, aby dům byl předán do majetku Svazu, který by uvedenou hypotéku uhradil, bylo rozhodnuto předati dům městu Plzni, což se také stalo. Město Plzeň kromě jiného zrušilo také kancelář spolku, která se nacházela ve spolkovém domě a rušící se spolek musel odevzdat městu Plzni různé kancelářské zařízení. Za takové situace vzniká zájmová skupina neslyšících při Svazu čs. invalidů a SK hluchoněmých se odtrhává. Tak vznikly dvě odlišné organizace neslyšících s různým posláním, přestože tehdejší předseda okresního výboru Svazu čs. invalidů nabízí místnosti v Palackého tř., kde by se mohli neslyšící obou organizací scházet. Asi 30 členů přestoupilo do nově utvořené zájmové skupiny neslyšících při Svazu čs. invalidů a současně došlo k zvolení nových funkcionářů. Do čela zájmové skupiny byl zvolen s. Vladimír Kaizler a členové výboru byli s. Pokorný, Suchý, Moravcová, Zahradník a další. Byla to malá hrstka neslyšících, kteří se snažili opět oživit organizační a společenský život neslyšících. Nutno uvést, že se jim práce dařila. Když se okresní výbor Svazu čs. invalidů

odstěhoval do nových místností, přenechal dosavadní zařízení neslyšícím k dalšímu užívání, a tak mohla zájmová skupina neslyšících svou činnost dále rozšiřovat pod dobrým vedením svého předsedy s. Kaizlera. Byly pravidelně konány sobotní besídky a filmy a jiné. Mělo to dost velký vliv i na ty neslyšící, kteří stáli mimo, a počali se opět vracet, a tak se členská základna opět rozmáhala. Činnost zájmové skupiny neslyšících měla i určitý politický ráz, neboť pro neslyšící byly konány přednášky o vnitrostátních a mezinárodních událostech. Neslyšící si sami postupně brigádnicky své místnosti upravovali a navíc jim pomohly vrcholné orgány Svazu přidělením různých zařízení a za svou dobrou práci obdržela skupina od vrcholných orgánů darem televizor, čímž se ještě více zpestřily sobotní besídky neslyšících. Tehdejší pracovníci Svazu byli neslyšícím velkými pomocníky. Byli to jmenovitě s. Vaněk, Růžička a Roneš, neboť na základě jejich pomoci mohla zájmová skupina svým členům poskytovat různé sociální výhody. Jsou pořádány zájezdy po Čechách i na Moravu, které byly mezi neslyšícími velmi oblíbeny, neboť jim bylo umožněno dále poznávat krásy naší vlasti. Byly to zájezdy pro organizaci někdy dost nákladné, ale výbor se snažil dát svým členům to, co jim jiná organizace dát nemohla. V roce 1960, kdy zájmová skupina čítala již 110 členů, se opět musí stěhovat do nových místností v Prokopově ulici, a opět musejí neslyšící brigádnicky zasáhnout. V té době se také zavádí svátek všech neslyšících, a to Mezinárodní den neslyšících, vyhlášený Světovou federací neslyšících. V rámci těchto dnů se konaly různé akce a opět oživuje tradice neslyšících divadelníků a současně vzniká taneční soubor neslyšících pod vedením s. Marie Šídlové, která je současně tlumočnicí neslyšících. Současně začíná pro zájmovou skupinu pracovat nový tlumočnick s. Miroslav Frolík, čímž se velmi zlepšuje náplň schůzí, neboť jmenovaný provázal schůze politickým programem, což bylo u neslyšících oblíbeno.

Po stránce kulturní se neslyšící velmi pěkně projevují v tanečním souboru. Že byl soubor velmi oblíben, dokazuje skutečnost, že neslyšící tanečnice vystupovaly na oslavách 100 let Západočeských plynáren. Později, bohužel, soubor zaniká pro nedorozumění obou organizací.

Velmi milým překvapením pro neslyšící bylo pořádání rekreačních turnusů, které pořádal Svaz čs. invalidů. Vzhledem k tomu, že rekreace se konaly střídavě ve Vysokých Tatrách a v Krkonoších, získaly si u neslyšících oblibu, a proto se rekreace zúčastňují dosud. V tomto směru bylo pro neslyšící vykonáno mnoho, neboť v rekreačních turnusech ROH, poskytova-

ných závody, se neslyšící pro svou vadu nemohli pochopitelně plně vyžít.

Přichází však rok 1968, rok plný roztříštěnosti a omylů. Volalo se po všelijakých organizacích a reorganizaci. Tak jako v jiných centrech, i v Plzni se volalo o ustavení svazu neslyšících. Malá hrstka neslyšících funkcionářů však věděla, že založením nějakého svazu neslyšících by došlo jen k roztříštěnosti. Vyřešení přinesl rok 1969, kdy se konal sjezd Svazu čs. invalidů. V té době si také volí neslyšící do vedení organizace za předsedu Vladislava Pokorného, s kterým pracuje malá hrstka obětavců, a to: Vladimír Kaizler, Miroslav Frolík, Miroslav Hanzlíček, František Polívka, Leopold Bielesch. Když celostátní sjezd svazu invalidů schválil ustavení svazů podle vad, a tím i ustavení Českého svazu sluchově postižených, dostala plzeňská skupina neslyšících název Základní organizace neslyšících při Českém svazu sluchově postižených. Jelikož byly vytyčeny nové odpovědné úkoly, které by hrstka obětavců přes svou snahu nezvládla, svolal předseda Pokorný řádnou výroční schůzi, na které byl zvolen výbor nový. Do čela organizace zvolen opět Vladislav Pokorný a jeho spolupracovníky zvolení: Miroslav Frolík, Miroslav Hanzlíček, Vladimír Kaizler, Vojtěch Volejník, František Polívka, Miloslav Kohout, Miroslava Volejníková a Libuše Frolíková. V té době se velmi zlepšila a upevnila spolupráce základní organizace neslyšících se základní devítiletou školou pro neslyšící v Plzni, a to jmenovitě s jejím ředitelem, promovaným pedagogem s. Oldřichem Hladíkem, který se stal členem organizace a současně funkcionářem. Jmenovaný soudruh, i když má velké úkoly jak ve škole, tak i se stavbou nové školy, která se staví v Plzni-Doubravce, je velmi ochotný pomáhat neslyšícím v jejich organizační práci. Výbor základní organizace pak pokládá za jeden ze svých hlavních úkolů pomáhat, pokud je to v jeho silách, při výstavbě nové školy. Úkolů má základní organizace mnoho, ale neslyšící se jich nelekají. Vědí, že Komunistická strana Československa vede náš národ cestou budoucnosti, a vědí, že XIV. sjezd KSČ ve svých liniích vytyčil i poslání a úkoly celostátních organizací, a tím i našeho Českého svazu sluchově postižených, jehož součástí je i Základní organizace neslyšících v Plzni, která svou činností chce vést neslyšící k lepším a krásnějším zítřkům, tak, jak si to přáli naši neslyšící předkové ve svém odkazu!

VLADISLAV POKORNÝ

Péče o neslyšící děti v Plzni

Péče o hluchoněmé děti v Čechách byla výhradně v rukou církevních. Hluchoněmí byli vzděláváni a vychováni v diecézních ústavech, které byly zřízeny při biskupských residencích.

Je jistě zajímavé, že i v Plzni počátky vyučování hluchoněmých dětí nutno hledati v klášteře školních sester de Notre Dame.

Do Plzně byla pozvána školní sestra Chrysologa Šturmová, která počala ve zmíněném klášteře vyučovat soukromě několik hluchoněmých dětí (3 chlapce a 3 dívky). Stalo se tak v roce 1913. O tom nalézáme první zmínku ve 30. zprávě českých škol národních v král. městě Plzni v roce 1916.

Místní školní rada plzeňská provedla soupis hluchoněmých dětí v Plzni, vyjednala s ústavem školních sester vyučování těchto dětí za měsíční poplatek 20,— K za jedno dítě. Město Plzeň přispívalo na vyučování měsíčně 20,— K za jedno dítě.

1. května 1919 převzala obec třídu hluchoněmých do své správy. Třída byla umístěna ve školní budově na Chodském nám., pak v Jungmannově třídě, v Tylově ulici a opět v Jungmannově třídě.

V roce 1921 přibyla druhá třída. V první třídě vyučovala již zmíněná Ch. Šturmová, ne už jako školní sestra, ale jako civilní učitelka. Ve druhé třídě vyučoval nově přijatý učitel Tomáš Bečvář.

Místnosti pro vyučování naprosto nevyhovovaly. Bylo nutno opatřit škole vhodnou budovu a také pomýšlet na vhodné umístění dětí mimoplzeňských, které navštěvovaly školu a byly ubytovány v soukromých bytech.

27. května 1920 ustavil se při Okresní péči o mládež Odbor příznivců a rodičů dětí hluchoněmých. Předsedou Odboru byl právní rada JUDr. František Kříž. Odbor zakoupil dům čp. 468 v Houškově ulici v Plzni, který opravil a upravil pro školu a internát. Slavnostní otevření ústavu se konalo 13. května 1923. Do domu se nastěhovala nejen škola, ale i internát. Finanční pod-

poru poskytla obec, dále místní školní rada v Plzni a Spolek dělníků Škodových závodů, který byl nejochotnějším a nejštedřejším příznivcem školy a jejím podporovatelem. Odbor považoval otevření tohoto ústavu za největší úspěch.

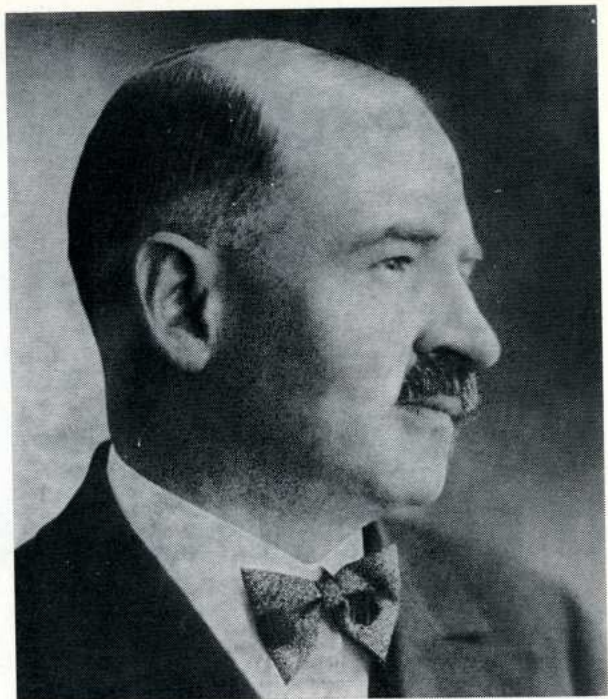
Počátkem roku 1923-24 byla škola rozšířena o třetí třídu. Na školu přišel nově přijatý učitel Melichar Bednářík, odborný učitel hluchoněmých z nově budovaného ústavu pro hluchoněmé děti v Dolní Lukavici u Plzně. Byl jmenován zatímním ředitelem ústavu na základě veřejného konkursu.

V I. třídě zavedl při vyučování artikulace „metodu mateřskou“. Řeč se vyvíjí na celých slovních celcích, proti zastaralému hláskování. Ve II. a III. třídě zavádějí učitelé na popud ředitele Bednáříka metody „přímé“. Řeč posunková, která se až dosud ve škole skoro výhradně používala, je z vyučování bezpodmínečně odstraněna a ve styku s dětmi co nejvíce omezována. Bylo vyučováno podle učební osnovy, schválené pro školy pro hluchoněmé děti.

2. listopadu 1923 byla při ústavu zřízena Všeobecná živnostenská škola pokračovací pro hluchoněmé učně a učednice v Plzni. Přihlásilo se 18 hluchoněmých učňů, tovaryšů i mistrů. Přijato bylo 10 učňů. Vyučováno bylo vždy v úterý a ve čtvrtek od 14 do 18 hodin, a to 3 hodiny řeči, 1 hodina psaní, 2 hodiny počty, 2 hodiny kreslení a 1 hodina tělocviku. Správou pokračovací školy byl pověřen ředitel M. Bednářík, třídním učitelem byl ustanoven T. Bečvář. Osobní a věcný náklad na tuto školu hradil „Odbor“, který byl současně školním výborem této školy.

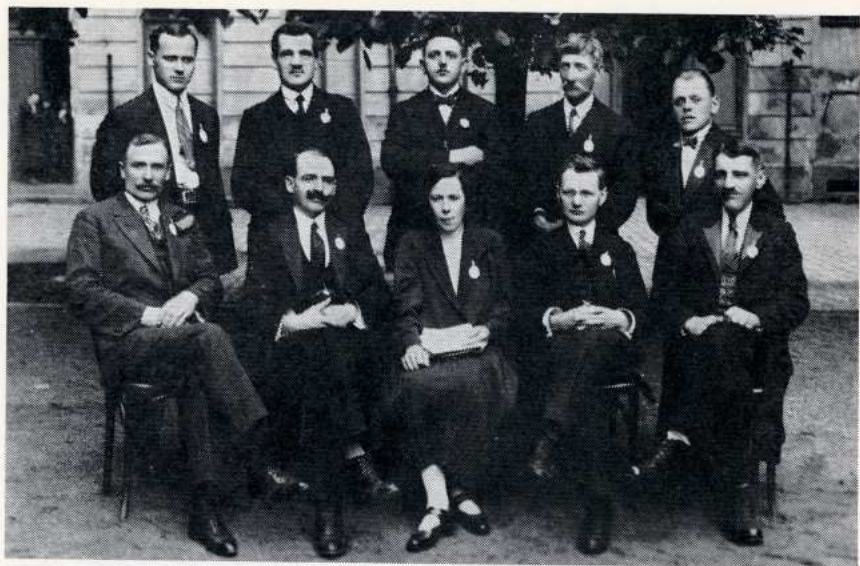
Ve dnech 17.—28. listopadu 1923 podniká ředitel školy M. Bednářík studijní cestu do Paříže, přes Rakousko a Švýcarsko. Ředitel M. Bednářík podnikal ještě další studijní cesty do zahraničí, a to v roce 1925, kdy se zúčastnil ve dnech 20.—25. července mezinárodní konference o péči o hluchoněmé v Londýně, dále 3. června 1927 odejel do Německa, kde navštívil ústavy pro hluchoněmé v Lipsku, v Berlíně, Hamburku a Šlesviku, odkud odejel do Dánska. V roce 1929 se zúčastnil sjezdu polských učitelů hluchoněmých v Poznani a navštívil ústav ve Varšavě. Polští učitelé hluchoněmých se při jeho návštěvě přihlásili do ustavujícího se Vseslovanského svazu učitelů hluchoněmých a slepých ke spolupráci. Ředitel M. Bednářík byl předsedou tohoto ustavujícího se Vseslovanského svazu učitelů hluchoněmých a slepých. Také učitelé plzeňského ústavu podnikali studijní cesty do zahraničí. Navštívili Jugoslávii, Rakousko a jiné státy. Plzeňskému ústavu pro hluchoněmé pak opláceli návštěvy učitelé

*Zakládající
předseda
Jan Zach*

Spolkový dům „OUL“ v Plzni-Skvrňanech

*Zakládající výbor: stojící Skala, Boula V., Reindl, Šilhánek J., Suchý,
sedící Wegracht, Zach, Světlíková, Kaska a Šmolík*

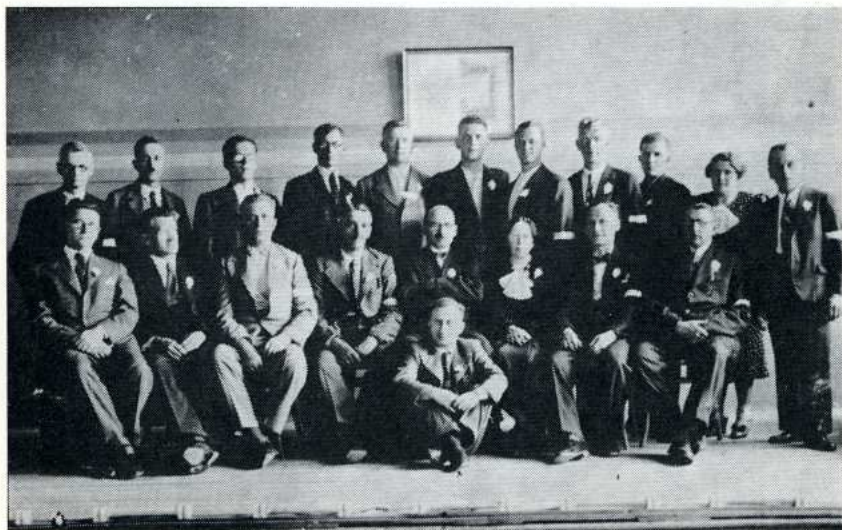
Divadelní soubor hluchoněmých z roku 1927

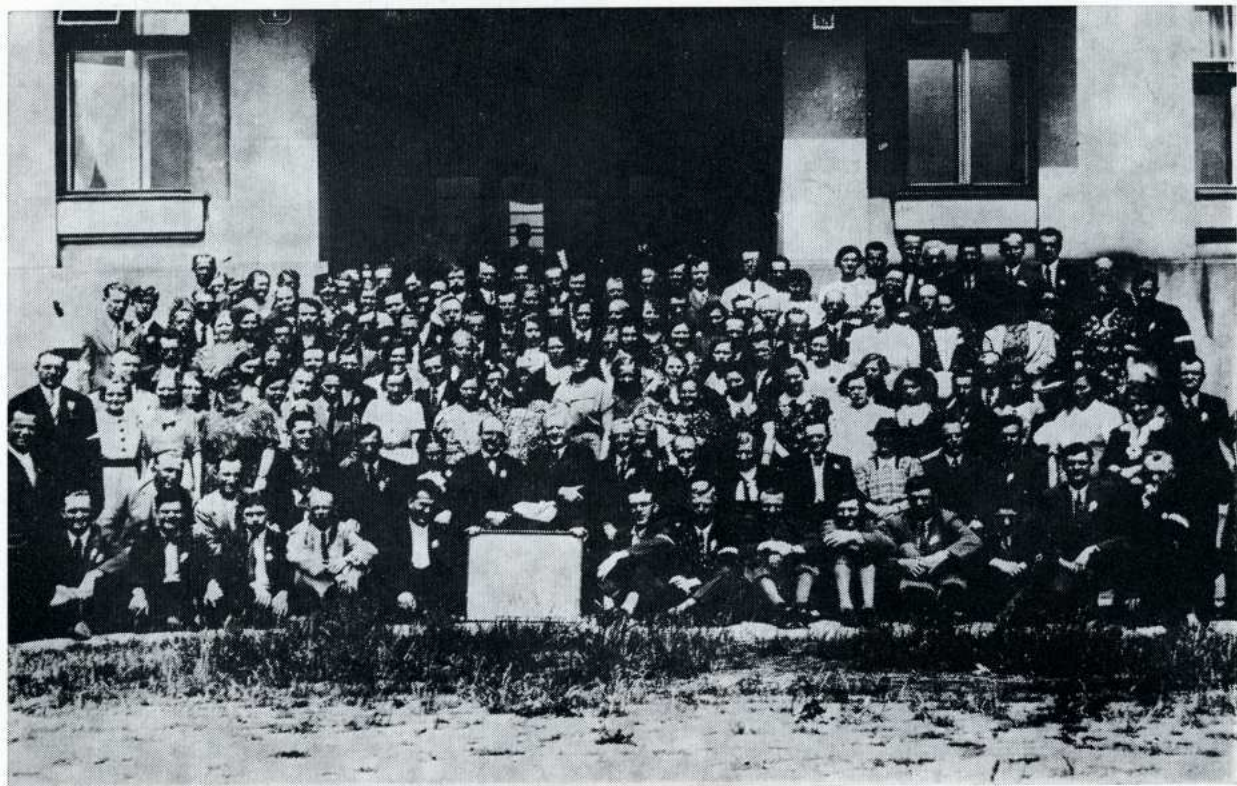

Klub turistů hluchoněmých v r. 1930

Setkání plzeňských a pražských hluchoněmých

Oslava 20 let trvání hluchoněmých — 1937

*Tři ředitelé,
kteří se nejvíce zasloužili
o neslyšící děti.*

*Nikdy Vám nezapomeneme
Vaši práci.*

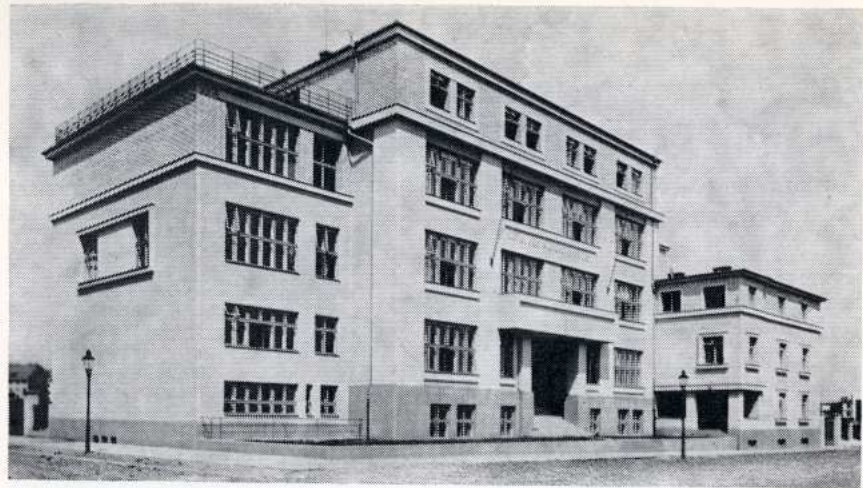
*Ředitel Melichar Bednářík,
zasloužilý učitel*

+ Ředitel PhDr. Rudolf Ulman

*Nynější ředitel,
prom. pedag. Oldřich Hladík*

Ústav hluchoněmých v Plzni-Bory

Ústav neslyšících v Plzni-Lochotíně

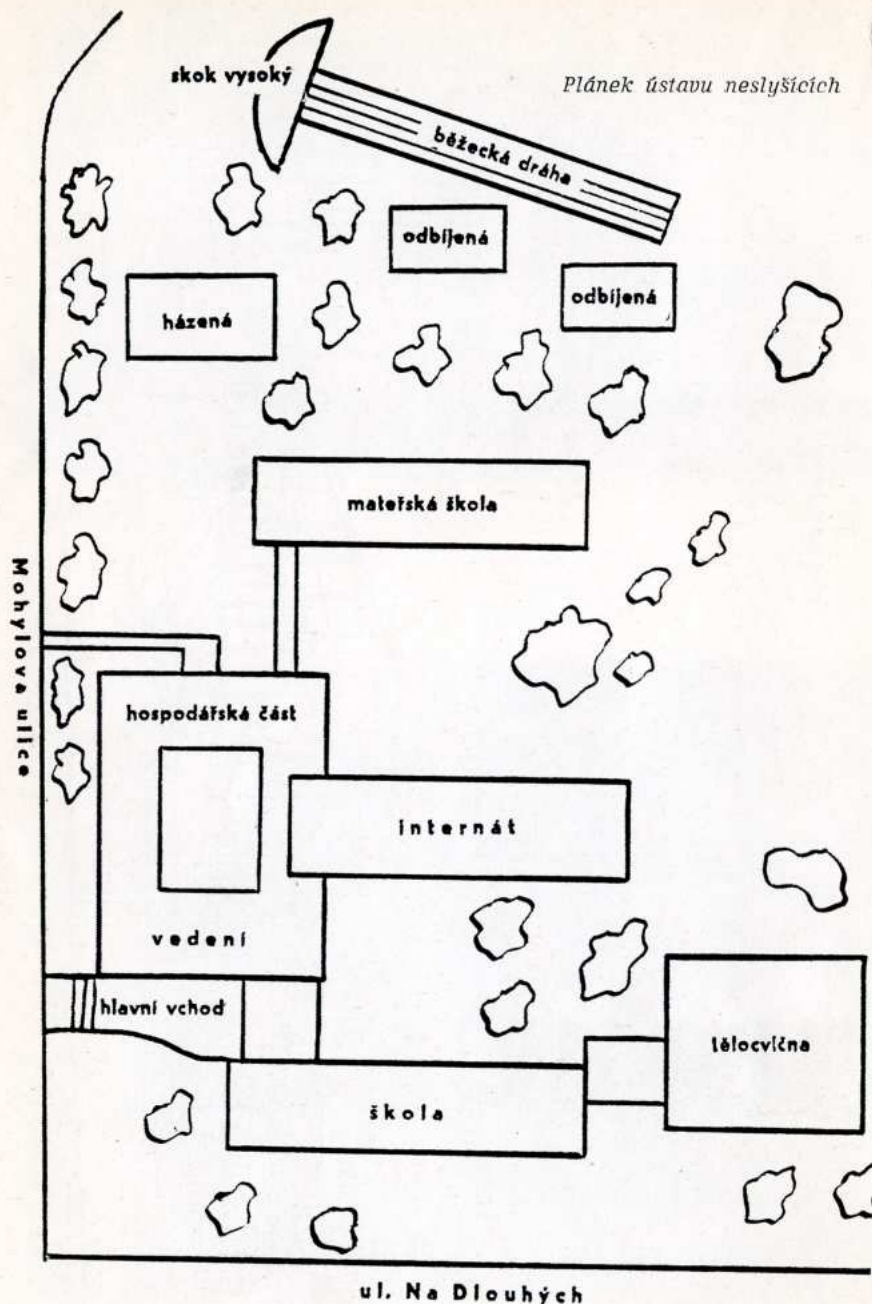

Škola ve výstavbě

*Takhle bude vypadat nová škola neslyšících
v Plzni-Doubravce*

Plánek ústavu neslyšících

z ciziny. Tak např. v roce 1929 přijela do Plzně početná skupina učitelů hluchoněmých z Berlína, přijížděli přátelé z Jugoslávie, z Dánska, ze Švédska a v roce 1931 přijela dokonce návštěva z Los Angeles. Plzeňský ústav se tak stával známým nejen u nás, ale i v ostatním světě.

31. 12. 1923 vznikl v dětské ložnici ústavu požár. Nebýt zá-sahu ředitele školy M. Bednářika, býval by vyhořel celý ústav. Vzniklá škoda byla zcela hrazena pojišťovnou.

K žádosti místní školní rady pro české školy v Plzni, jejímž předsedou byl odborný učitel Václav Laně, který byl za 2. světové války umučen, přiznala zemská školní rada v Praze právo veřejnosti škole pro hluchoněmé chlapce a dívky s vyučovacím jazykem českým v Plzni a povolila, aby se tato škola postupně rozšiřovala na osmitřídni školu s přípravnou třídou pro čtyř- až pětileté hluchoněmé děti. Povinnost školní docházky hluchoněmých dětí tak rozšířil ředitel M. Bednářík na deset školních let. Na tehdejší dobu to byl čin velmi pozoruhodný. Při ústavu zřídil a uvedl v život poradnu pro volbu povolání.

Hluchoněmých dětí stále přibývalo, dosavadní budova ústavu v Houškově ulici nedostačovala potřebám rozvíjejícího se ústavu. Mimo ústav v Houškově ulici byly 4 učebny a tělocvična propůjčeny ve škole v Jablonského ulici, III. třída byla umístěna ve školní budově měšťanské školy chlapecké v Houškově ulici, V. třída v občanské škole dívčí v Jablonského ulici, VI. třída ve škole na Jiráskově náměstí. Hluchoněmí žáci žili ve velmi ne-utěšených poměrech. Místnosti pro vyučování byly získány po svízelném jednání se školníky, správci škol, případně s učitel-skými sbory na těchto školách. Óh, jsou to křížové cesty, které musí ředitel M. Bednářík podnikat! Musil dokonce použít i po-hrůžky, že si vyžádá povolení na ředitelství státních drah, aby směl vyučovat hluchoněmé děti v prostorách vstupní haly ná-draží, případně ve volných čekárnách na hlavním nádraží, ne-dostane-li se hluchoněmým dětem potřebných místností ve škol-ních budovách. Odnikud posily, odnikud pomoci.

Cituji smutný zápis z kroniky ústavu: „Náš ústav je malý. Nemáme tu všichni místa. Jsme rozstrkáni po třech budovách. Nemáme kde spát. Nemáme kde jíst. Nemáme dvora. Nemáme zahrady. Nemáme si kde hrát. Zvláště v zimě je nám zle. Mač-káme se celý den v jediné místnosti. Prosíme Vás, abyste nám pomohli.“ (Vybráno z projevu hluchoněmého žáka.)

V roce 1930 promluvila při zahájení slavnosti vánočního stro-mu republiky před tisíci shromážděnými žáčka ústavu, hluchoně-

němá L. Staňková: „Vážení! Blíží se vánoce, svátky dětí, svátky radosti, svátky štěstí. Zdá se, že letos bude naše radost hodně zkvalena. Čekáme vánoce s velikou obavou. A není divu. Není práce. Není chleba. Není otopu. Nedostatek, bída, zima a hlad šklebí se na nás odevšad. Věřím, že i z vás mnozí budou mít veselé vánoce. Ale což my, kterým osud ustlal už jako nemluvnatům v trnové kolébce? Pevně věříme, že nás neopustíte. Jsem hluchá, byla jsem i němá. Dobrá lidská srdce mne vychovávají a vzdělávají. Naučili mne mluvit tak, jak mne slyšíte. Prosím vás za slabomyslné z Lochotína, za mrzáčky z Borů, za sirotky, za své hluché kamarády a za všechny děti, které potřebují nutně pomoci a podpory. Jste zdraví, a proto jste i šťastnější než my. Pomozte nám proto, abychom alespoň na chvíli mohli zapomenout na krutý osud. Za každý dar mějte náš upřímný dík.“

V Houškově ulici zůstali hluchoněmí žáci téměř osm roků. Uvažovalo se také o tom, umístit ústav na venkov. Ředitelství ústavu učinilo ihned námitky proti tomuto řešení. Venkov neposkytuje hluchoněmým dostatek názorů, ani vzdělávacích vlivů, jichž právě hluchoněmí nezbytně potřebují. Děti hluché vnímají jen zrakem, jsou odkázány na dojmy zrakové, kterých je právě na venkově velmi málo. Poukázáno na to, že Plzeň je důležitým železničním uzlem, střediskem kultury, vzdělání atd. Po mnoha jednáních (někdy i velmi ostrých) upuštěno od úmyslu umístit ústav na venkov.

V roce 1925 se snažil Odbor získat darem či koupí vhodný pozemek pro stavbu nového ústavu. 6. března 1925 se usnesla správní komise města Plzně, že odprodá na stavbu nového ústavu pozemek č. k. 792-1 při Benešově nám. v rozloze 1772 čtv. sáhů, tj. 6372 m², a že na úhradu kupní ceny věnuje 150 000 Kč.

13. srpna 1929 se počalo stavět, 13. března 1931 se prováděla kolaudace a 9. května 1931 se konalo slavnostní otevření nového ústavu. Budova byla postavena za částku 5 miliónů korun.

Tak byl vybudován nejmodernější ústav pro hluchoněmé děti u nás. V tomto ústavu nacházelo vzdělání a výchovu průměrně 100 žáků ročně. A je nutno zdůraznit, jaké porozumění pro tuto zásluhnou práci měli plzeňští občané, jejichž dary vlastně umožnily nový ústav vybudovat.

Řediteli M. Bednáříkovi se podařilo získat pro spolupráci na budování nového ústavu řadu odborníků a spolupracovníků. Byli to zejména: JUDr. F. Kříž, který opatřil místo, sháněl neúnavně potřebné prostředky, neopominul ničeho, nevynechal nikoho. Vykonal nespočetné množství práce, psal veškeré žádosti, rozkazy,

atd., jednal se stavitelem, s dodavateli. Vykonával tisíce prací. Další velmi cenný spolupracovník a odborník byl ing. arch. H. Zápál, který řešil celou výstavbu budovy, byl na stavbě denně, domlouval se se stavitelem, s dodavateli, smlouval, dojednával s nimi tisíce záležitostí. Do stavby budovy vložil sám veškeré své jmění. Sám platil dohlizitele stavby a další poplatky. Mnohé věci dovážel vlastním autem zadarmo atd., přisedící zem. správ. výboru JUC. F. Zelenka pomáhal, kde bylo třeba. Opatřoval podpory na stavbu, na zařízení a na provoz ústavu. Jeho zásluhou byl získán dar země České 1 500 000 Kč na stavbu. Jan Widemann revidoval účty a vykonával jiné potřebné práce. Z dalších je nutno jmenovat Albínu a Elektu Válkovou, Pachmannovou, Holou, Jandečkovou, Kučerovou, Chudáčka, Houbu, Pavlíka, Resla, Svobodu, JUDr. Šedivého, Tačnera a další nejmenovaní, kteří obětavě spolupracovali s ředitelem M. Bednáříkem a pomáhali mu v budování nového moderního ústavu.

Na stavbu nového ústavu bylo pořádáno nesčetné množství sbírek, konány plesy ve prospěch stavby, bylo využíváno všech prostředků a všech možností k získání peněz. Doba byla velmi zlá. Do rodin dělníků se začala vtírat nezaměstnanost, bída a hlad. V této tak těžké době nebylo na stavbu peněz. Proto ty prosby, proto ty sbírky.

Do nového ústavu zavedl ředitel M. Bednářík instituci školního lékaře, odborného lékaře ušního, očního lékaře a lékaře zubního. O děti po zdravotní stránce obětavě pečovali zvláště MUDr. Josef Špolák a ušní lékař MUDr. Otakar Hecht.

Otevřením nového ústavu se poměry velmi zlepšily. S mnohými potížemi a překonáváním četných překážek se podařilo řediteli M. Bednáříkovi dosáhnout povolení k zahájení vyučování v „Pokusné třídě pro hluchoněmé“ s odborným vyučováním jako na měšťanské škole ve školním roce 1937-38. Řediteli M. Bednáříkovi se podařilo prokázat, že i hluchoněmé děti jsou schopné vyššího vzdělání. Byl to na tehdejší dobu velký úspěch. Dnes je odborné vyučování samozřejmostí.

Pro učňovský dorost byl otevřen útulek, zařízeny dvě místnosti s příslušenstvím ve 3. patře budovy. Byly zavedeny kursy nápravy vadné řeči nejen pro děti, ale i pro dospělé. Za celou dobu trvání ústavu na Borech se vykonalo pro hluchoněmé děti nesmírné množství práce.

V roce 1934 vystupuje najednou otázka pozemštění ústavů, ale zejména se vyskytují snahy o přetvoření plzeňského ústavu pro hluchoněmé na ústav pro slabomyslné. Nastává nový boj. Stálo

to hodně zdraví a nervů. Nátlak a útlak bolí. Ústav je však zachráněn.

Dne 31. března 1938 končí své působení v ústavu ředitel M. Bednářík. Ústavu věnoval po 15 let veškeré své síly a schopnosti. Velice se zasloužil o hluchoněmé děti, jimž nedal ublížit a pro jejichž blaho snášel četná příkoří. Odcházel táta. Poděkoval dětem za srdečná slova i za slzy při loučení. Plzeňští hluchoněmí mu nikdy nezapomenou jeho obětavou práci. Odchází na uvolněné místo ředitele do Výmolova zemského ústavu pro hluchoněmé děti do Prahy-Radlic. Řízení ústavu předal nejstaršímu členu sboru, odbornému učiteli hluchoněmých T. Bečvářovi. Ani dnes ještě nezahálí. Žije 85. rok svého plodného života, z nichž 63 let pracuje v péči o děti sluchově a řečově postižené. Od 1. března 1949 je v důchodu, na odpočinku, ale dosud ještě neodpočíval, naopak, trpí stále nedostatkem času. Věnuje se dále těm nejpotřebnějším, jimž umožňuje vstup do života mezi normální slyšící společnost. Má za sebou početnou literární činnost, je nositelem řady vyznamenání a čestných uznání. V roce 1969 udělila vláda Československé socialistické republiky M. Bednáříkovi titul „Zasloužilý učitel“.

Vážený soudruhu řediteli Bednáříku, Tvůj život byl velmi tvrdý, ale nežil jsi a nežiješ dosud nadarmo. Tak, jak jsi žil, cos dělal a co jsi všechno vykonal pro blaho neslyšících dětí, je Ti jenom ke cti. Přejeme Tobě, ale i sobě, abys mezi námi zůstal ještě hodně dlouho živ a zdrav!

Plzeňští hluchoněmí se z nové budovy dlouho netěšili. Dne 3. a 4. června 1941 se dostavila do ústavu komise z úřadu bývalého Oberlandrata v Plzni. Jmenovaný úřad zabral ústav pro účely „Kulturverbandu der Deutschen“, který v budově zřídil „Deutsches Schülerheim“. Od té doby nastala pro hluchoněmé děti nová kalvárie. Ústav se musel přestěhovat ve dnech 3.—10. července 1941 do budovy bývalého Jubilejního okresního dětského domova na Lochotín. V této budově byly pro ubytování dětí přiděleny tři ložnice, jídelna zřízena v tělocvičně, třídy v různých místnostech, dvě i na chodbách. Již 28. a 29. září téhož roku musely být poslány všechny děti domů a vyučování přerušeno na neurčito, protože budova byla opět zabrána německou brannou mocí pro zřízení nemocnice. Budova musela být vyklizena do 10. října 1941. Po dlouhém a velmi svízelném hledání podařilo se nouzově umístit ústav v budově obecné školy v Doudlevcích. Část inventáře byla uskladněna v měšťanském pivovaru. Vyučování bylo opět zahájeno 3. listopadu ve dvou učebnách. Bylo

vyučováno střídavě, dopoledne i odpoledne. Někteří učitelé byli nasazeni na práce do Německa, jiní nasazeni v Plzni. Spousta inventáře se zničilo. Z nesmírné práce předchůdců zbyly jen trosky.

Po osvobození v roce 1945 doufali všichni, že ústav na Borech se vrátí těm, kteří si ho vybudovali a kteří tak naléhavě potřebovali pomoci. Ústav však byl předán lékařské fakultě UK a hluchoněmé děti zůstaly nadále v obecné škole v Doudlevcích. V této budově byly k dispozici jen dvě učebny, dvě ložnice a dvě pomocné místnosti. Počet dětí musel být zredukován na 47 žáků.

Rodiče dětí píší žádosti o navrácení ústavu, a tak Jednotný národní výbor v Plzni zasílá ředitelství školy definitivní rozhodnutí: „Rada ÚNV stat. města Plzně schválila ve schůzi 10. června 1949 (zn. 341/1-20/5-1949) prohlášení zástupců obce města Plzně při předání býv. ústavu hluchoněmých lékařské fakultě UK-odb. v Plzni, provedeném dne 20. května 1949, avšak s tím, že je nutné v uznání obětavosti býv. správy ústavu hluchoněmých v Plzni a jeho činitelů při budování lékařské fakulty v Plzni umožnit provoz a zlepšit dnešní situaci ústavu tak, aby ústav byl schopen řádně plnit své úkoly. To se může státi tím, že obec města Plzně pomůže uskutečnit podle daných možností krátkodobé provizorium projektované ústavem hluchoněmých stavbou dřevěného baráku a jednak pečovat o vyřešení otázky definitivně, tj. uvažovat o nové stavbě pro ústav...“ Také ministerstvo práce a sociální péče souhlasilo s předáním budovy lékařské fakultě pouze s tím, že pro ústav hluchoněmých bude plánována nová budova.

Od roku 1941, kdy zabrali budovu na Borech Němci, se ústav pětkrát stěhoval. Z Doudlevec na třídu 1. máje 90, kde však rovněž nebylo dost místa pro větší počet dětí. Ředitelství školy spolu se všemi zaměstnanci rozšířilo kapacitu ubytování výstavbou dřevěného baráku, avšak před dokončením byl ústav přestěhován do Mariánských Lázní. Zde, v hotelu Sevastopol, strávily děti jeden rok. Starý hotel, vystavěný pro jiné účely, přirozeně nemohl vyhovovat, adaptační práce byly prováděny během školního roku, budova měla být určena zase jiným účelům (Domov pro přestárlé).

Znovu byly psány žádosti o přestěhování ústavu do Plzně. Na žádost Sdružení rodičů a přátel školy byl ústav přemístěn dne 16. října 1951 do Plzně, Lidická 19. Ředitel zastává názor, že je možno umístit pouze 30 dětí. Nakonec se umístilo 60 dětí. Je nutno činit přísná hygienická opatření. Přesto 12. září musela

být vyhlášena karanténa — výskyt záškrtu. 21. září umírá na záškrťák žák Škopek, 27. září umírá na záškrťák žák Veselý, 10. listopadu umírá žák Andrlé. Počátkem prosince začaly řádit neštovice, 10. února infekční žloutenka. Ani tento objekt nevyhovuje.

21. listopadu 1955 tehdejší ředitel ústavu Josef Hruška předkládá investiční úkol pro výstavbu mateřské, osmileté střední a učňovské školy pro hluchoněmé s domovem v Plzni. Škola s domovem má být postavena na Lochotíně s kapacitou 150 žáků. Celkový plánovaný náklad činí 7 221 110.— Kčs. Stavba není realizována.

V roce 1959 jednáno znovu o výstavbě nového ústavu. Jednání se zúčastnil nový ředitel školy dr. Rudolf Ulman. 7. září 1959 zpracoval další investiční úkol. Stavba opět není realizována.

Ve školním roce 1960-61 vzniká osmiletá střední škola pro neslyšící v Plzni. Přibývá tedy VI. třída. Není místa. Dvě třídy jsou proto umístěny mimo hlavní budovu, a to v osmileté střední škole na Dukelské třídě ve sklepních místnostech. Děti dojíždějí denně trolejbusem, ráno tam a po vyučování zpět. Doprovod vykonávají třídní učitelé. Jsou to děti V. a VI. třídy.

Proto 21. září 1960 předkládá ředitel školy dr. Rudolf Ulman další investiční úkol na novostavbu devítileté střední školy, mateřské školy a internátu pro neslyšící. Počátek stavby stanoven na rok 1961, ukončení stavby v roce 1963. Stavba opět nebyla realizována.

V roce 1961-62 přibývá další třída. Na škole je již 70 dětí!! Ve školním roce 1962-63 přibývá opět další třída. Je to VIII. třída. Vzhledem k naprostému nedostatku místa nemohla být otevřena přípravná třída. Přihlášené děti musely být poslány do Prahy. Není v mezích možnosti ubytovat takový počet dětí. Je to nad lidské síly. Situace školy a internátu je již nemožná. Proto jednáno s ObvNV o přidělení budovy v Lidické ulici 6, která byla uvolněna během měsíce října díky velké pomoci zástupců ZKNV, NV města Plzně, škol. odboru a ObvNV, zvláště kraj. insp. soudr. Šperla a insp. s. Lokajíčka z odboru školství NV města Plzně, a díky všem pracovníkům ObvNV. Jednání se zúčastnil ředitel školy s. dr. Rudolf Ulman spolu s učitelem prom. ped. Oldřichem Hladíkem. Celá budova je však ve špatném stavu. Přesto však děkujeme za pomoc, která nám byla poskytnuta. Ředitel školy dr. Ulman spolu se zástupcem ředitele Jaroslavem Čihou prodjednali generální opravu celé budovy. Několikeré stěhování a adaptace několika objektů, ve kterých byl ústav pro neslyšící vždy prozatímně umístěn, si vyžádaly značných finančních nákladů.

20. prosince 1963 je konána opět porada o výstavbě nové školy s internátem pro neslyšící v Plzni. Za školu se porady zúčastnil učitel prom. pedagog Oldřich Hladík v zastoupení za onemocnělého ředitele dr. Rudolfa Ulmana. Po několika poradách, které následovaly, byla výstavba školy opět odložena.

Až konečně 8. dubna 1964 byla vypsaná soutěž na stavbu ZDŠ internátní pro neslyšící, s termínem odevzdání návrhů do 8. června 1964. Z podaných soutěžních návrhů byl pro stavbu určen návrh č. 2, autorů ing. arch. Maxy, ing. arch. Pachnera a ing. arch. Slavíčka (Krajská projektová organizace Karlovy Vary, Na vyhlídce 53). Následují další a další porady. Stavební místo vybráno v Doubravce (ul. Na dlouhých a Mohylová ul.).

Píše se rok 1965. Stavba opět odložena. Další porady. Porad se zúčastňuje ředitel školy dr. Rudolf Ulman spolu se zástupcem ředitele prom. pedagogem Oldřichem Hladíkem.

Ředitel školy dr. Rudolf Ulman podniká s prom. pedagogem Miroslavem Krňoulem cestu do NDR spolu s vedoucím projektantem ing. arch. Pachnerem. Navštěvují Lipsko a Halle. Později jedou do Bratislavy a Prešova. Prohlížíjí zařízení tamních škol. Novinky chtějí uplatnit v naší nové škole. Zástupce ředitele prom. ped. Oldřich Hladík odjíždí do Anglie, všichni pedagogičtí a výchovní pracovníci odjíždějí do NDR, Polska a Maďarska. Cestu si hradí všichni ze svých vlastních prostředků. Poznatky jsou předávány vedoucímu projektantu ing. arch. Pachnerovi.

V dubnu 1968 započato s výstavbou nové školy a internátu. Plánovaný náklad činí 14 598 000 Kčs.

Nutno poděkovat zesnulému řediteli školy dr. Rudolfu Ulmanovi, který se nejvíce o stavbu školy zasloužil. Škoda jen, že se nemohl dočkat dokončení tohoto moderního areálu, překrásné stavby, pro kterou vykonal tolik práce. Zemřel dne 13. listopadu 1970. Byl to šlechtitný a vzácný člověk, který všechnu lásku a obětavost věnoval neslyšícím dětem a zaměstnancům školy krásný lidský vztah. Odešel nám náš dobrý rádce, učitel, drahý náš přítel a kamarád, člověk se zlatým srdcem a ryzím charakterem. Vážil si člověka a jeho práce. Čest jeho památce!

Nutno poděkovat všem odpovědným činitelům, kteří umožnili výstavbu této nové školy, všem, kteří jsou nápomocni výstavbu tohoto moderního areálu zdárně dokončit, všem, kteří mi byli nápomocni při mém, někdy pro mne velmi obtížném rozhodování, kdy bylo nutno řešit tisíce záležitostí, velmi mnoho problémů, které se při výstavbě vyskytovaly.

Zvláště děkuji krajskému inspektoru Šperlovi, vedoucímu školského odboru NV města Plzně Martínkovi, škol. insp. Placatkovi, vedoucímu střediska pro hospodářskou správu škol Slavíkovi, s. Hážové, Kermesové, Raisichové, Zdařilové, Röcklové, Kotrnichové, Melicharové a všem ostatním nejmenovaným pracovníkům školského odboru a střediska pro hospodářskou správu škol. Nalezl jsem u nich plné pochopení při vnitřním vybavování školy a internátu.

Budu rád vzpomínat na spolupráci s ing. arch. Pachnerem, na nespočetné množství hodin, které jsme spolu trávili nad řešením různých úkolů. Ing. arch. Pachner byl velmi obětavým a zaníceným spolupracovníkem. Rád budu vzpomínat na opravdu dobrou spolupráci se stavbyvedoucím Václavem Radou, s dílovedoucím Josefem Nováčkem, s. Antonií Zýmovou, se stavitelem Havlem, se s. Košuthem a s kolektivem ostatních pracovníků na stavbě.

Děkuji těm zaměstnancům školy, kteří radou pomohli při vnitřním budování školy a internátu, zvláště svému zástupci ředitele, s. prom. pedag. Mir. Krňoulovi, který svým vlivem a známostí zajistil výrobu atypického nábytku v době, kdy jsme žádného výrobce nemohli sehnat, pomáhal objednávat a zajišťovat učební pomůcky pro novou školu. Dále děkuji soudružkám prom. ped. Fišerové, prom. ped. Holé, prom. ped. Marešové, prom. ped. Mathauserové, prom. ped. Petrové, prom. ped. Ulmanové, Štěpánkové, Tiché, Vodičkové, soudruhům Číhovi a Hruškovi. Děkuji dále také soudružkám Kudrnové, Knížkové, Kopové a Vošvrtové. Všichni se určitou měrou podíleli na práci při vnitřním vybavení školy a internátu.

Nakonec chci poděkovat všem členům výboru ZO neslyšících, kteří pomáhali při různých pracích na staveništi. Jsou to: předseda ZO neslyšících s. Pokorný, dále soudruzi Kaizler, Frolík, Hanzlíček, Polívka, Kohout, Volejník, Volejníková a Frolíková. Dík patří také s. Rybářovi.

Práce na našem pracovišti není jednoduchá, právě naopak, je velmi složitá a namáhavá. Je to práce, která vyžaduje od každého pedagogického a výchovného pracovníka naprosto celého člověka, oddaného své těžké a odpovědné práci, který se cele věnuje svěřeným neslyšícím dětem, nehledí na počet hodin, které dětem věnuje. Jeho radostí je pocit z dobře vykonané práce pro blaho neslyšících a jeho nesmírná láska jak k této práci, tak i k neslyšícím dětem. Bez této lásky by jeho práce na našem pracovišti nebyla možná.

Dovolte, abych při této příležitosti poděkoval také všem těm, kteří nás, učitele neslyšících, připravovali pro tuto náročnou a obtížnou práci, na PF Karlovy university v Praze, kde většina našich pedagogických pracovníků studovala. Vzpomínáme rádi na vás a děkujeme vám všem za péči, kterou jste nám věnovali.

Zejména vzpomínáme na skvělé přednášky prof. MUDr. PhDr. Sováka, MUDr. Sovákové, prom. ped. MUDr. Zahálkové, doc. dr. Kábeleho, dr. Edelsbergra, dr. Singuleho, prom. ped. Ludvíka, dr. Dosužkova, dr. Fafla, dr. Jesenského, dr. Bondyho, MUDr. Kučery i ostatních.

Je zásluhou dnešní socialistické společnosti, která umožnila realizaci tohoto moderního školního a internátního areálu pro neslyšící děti. Neslyšící toho nikdy nezapomenou a stanou se platnými budovateli naší socialistické společnosti. Máme mnoho důkazů o tom, že neslyšící se dobře osvědčují na svých pracovištích. Někteří z nich byli za vzornou práci vyznamenáni. Jsme přesvědčeni o tom, že náklady na výstavbu vynaložené se vrátí ve formě dobře připravených a pracovně i mravně zdatných pracovníků, kteří se také chtějí zúčastnit na výstavbě naší socialistické vlasti.

Ve svém krátkém přehledu o péči o neslyšící děti v Plzni snažil jsem se uvést jen to podstatné, co je uvedeno v kronice školy, nebo co mi vyprávěli starší pamětníci. Jistě se stalo, že jsem nevedl mnoho, snad také zajímavých věcí, ale vzhledem k tomu, že jsem vázán počtem stránek, musel jsem některé zajímavosti vynechat.

Děkuji řediteli s. M. Bednáříkovi za provedenou recenzi tohoto článku.

V Plzni dne 23. května 1972.

Prom. ped. OLDŘICH HLADÍK,
ředitel ZDŠI pro neslyšící v Plzni.

SPORT, n. p., HORAŽŤDOVICE

vyrábí
hokejové hole
značky „ARTIS“.

Jsou to hole mistrů světa
v ledním hokeji,
všech ligových mužstev
i naší hokejové mládeže.

Značku „ARTIS“ hledejte i na mnoha dalších
sportovních výrobcích, jako lyžích, tenisových
raketách, badmintonu, lamin. lodích,
tělocvičném náradí aj. – **NEZKLAME VÁS.**

i vy můžete vyhrát

každý týden

Rozvoj tělovýchovy a sportu neslyšících na Plzeňsku

V předešlém průběhu historie organizování neslyšících bylo řečeno též o existenci sportovní organizace neslyšících v Plzni. Zde se musíme vrátit do roku 1942, kdy několik mladých hluchoněmých mělo zájem na tom, aby měli také možnost sportovat, a hlavně hrát kopanou. Je to pochopitelné, neboť to byl požadavek mladých a mladým přece sport patří. U hluchoněmých toho bylo dvojnásob potřeba, aby měli možnost se vyžít v nějaké sportovní organizaci, neboť v tehdejších poměrech měl podpůrný spolek poslání pouze charitativní. Proto mladí pod vedením Františka Šilhánka se rozhodli ustavit vlastní sportovní klub hluchoněmých v Plzni a v roce 1942 podali žádost na příslušné ministerstvo o povolení k ustavení klubu. Nebyly však dresy, kopačky a další sportovní rekvisity, neboť organizace vznikla za nacistické okupace, a tak nebylo možné opatřit si vše potřebné. Po dlouhém jednání se podařilo získat bez přidělových bodů dresy pro 11 hráčů. O kopačkách však nemohla být ani řeč, a proto si hluchoněmí obstarali ke hře staré pracovní boty. Aby měli na tyto rekvisity peníze, složil každý zakládající sportovec 250 korun, a tak vlastně vznikl první kapitál na zakoupení dresů, které koupili u plzeňského obchodníka pana Soukupa. Byly to modré trenýrky a bílé košile se znakem města Plzně a s velkým písmenem „H“ uprostřed. V roce 1943 přichází konečně povolení k ustavení SK Hluchoněmých v Plzni. První fotbalová jedenáctka hluchoněmých byla složena z těchto zakládajících hráčů: Lavička — Šilhánek — Polívka — Peter — Světlík — Vopalecký — Svoboda Mir. — Fakan — bratři Ježkové — Šulka — Fajer. Bylo sehráno hned několik přátelských zápasů a hluchoněmí dostávali další a další nabídky. V době, kdy se již blížilo osvobození Československa, byl SK Hluchoněmých zasažen ranou osudu a ztratil jednoho svého kamaráda, brankáře Karla Kasku, slyšícího syna hluchoněmých rodičů, který byl zabít při náletu v dubnu 1945 přímo ve spolkovém domě hluchoněmých.

němých, který byl při tomto náletu zasažen a z poloviny zničen.

V další práci hluchoněmých sportovců bylo potřeba, aby jim někdo pomáhal při jednání na úřadech a hlavně s fotbalovou župou, kde byl velkým příznivcem hluchoněmých sportovců pan František Cingroš. Hluchoněmým byl velmi nápomocen také pan Josef Polívka, otec hluchoněmého sportovce a funkcionáře, a dále pak slečna Marta Raichlová, dcera hluchoněmých rodičů, která dělala hluchoněmým sekretářku a tlumočnici zároveň. Ještě dnes hluchoněmí, kteří sport zakládali, rádi na tyto své obětavé pomocníky vzpomínají.

Skutečný rozvoj sportu u hluchoněmých nastal teprve po vítězném květnu 1945. Vyskytla se však překážka, neboť SK Hluchoněmých neměl vlastní hřiště, které nutně potřeboval k pravidelným tréninkům a k mistrovským utkáním, ke kterým se SK Hluchoněmých zatím přihlásil. Výbor tehdejšího sportovního klubu se rozhodl, že se pokusí získat pozemek pro vlastní hřiště, ale tato myšlenka musela být odložena pro zrušení bývalých sportovních klubů a ustavování tělovýchovných jednot Sokol. Hluchoněmí byli na základě této reorganizace zařazeni do TJ Sokol Skvrňany, avšak vzhledem k tomu, že tato organizace nevyházela hluchoněmým vstříc, jak toho bylo zapotřebí, byla v r. 1949 ustavena TJ Sokol Hluchoněmých. Začátkem roku 1950, vzhledem k stálému růstu členstva, byly založeny sportovní oddíly, a to: stolní tenis, lyžařství, turistika a odbíjená. Historie o rozvoji sportu hluchoněmých by nebyla úplná, kdybychom neuviedli, že oni byli vlastně první v ČSR, kteří přišli s organizováním turnajů v kopané v celostátním měřítku, neboť již v roce 1947 pořádali turnaj v kopané v rámci 30letého trvání spolku hluchoněmých v Plzni za účasti klubů hluchoněmých z ČSR, a to: z Prahy, Hradce Králové, Brna, Gottwaldova, Topolčan, Bratislavy a Plzně. Byl to vlastně podnět k dalším turnajům v tomto sportu v ČSR, ale budiž Plzeňským ke cti, že právě oni byli první, kdož přišli s myšlenkou pořadat tyto turnaje.

Jak bylo již řečeno, sledovali hluchoněmí stále jeden cíl: mít vlastní hřiště pro kopanou. Tak již v roce 1950 jednali s pozemkovým referátem v Plzni o přidělení pozemku u Křimic, na kterém stála stará cihelna, v níž se již nepracovalo. Po přidělení pozemku se hluchoněmí dali do práce a cihelna mizela s povrchu země opravdu rychle, a sám odstřel komína byl téměř slavnostní. Když byla cihelna zbořena téměř celá, přišlo sdělení, že na uvedeném pozemku bude stavět Energostav rozvodnu pro vysoké napětí. Že to bylo pro hluchoněmé zklamání, je zbytečné uvádět. Náhradou sice dostali pozemek sousední, ale

ten svou polohou sliboval ještě více práce pro svůj velký sklon. Tehdejší SVTVS, aby hluchoněmým pomohl, poskytl jim dotaci ve výši 500 000 Kčs (staré měny), aby hluchoněmí při úpravě terénu mohli použít mechanizace. To vše by však nestačilo, kdyby nebylo velké obětavosti hluchoněmých, jak mladých, tak i starých, kteří se střídali nejen na brigádnických pracích, ale i při nočních hlídkách, aby zabránili poškození nebo zcizení cenných pracovních strojů a náradí. Jejich pracovní úsilí bylo korunováno v roce 1952 otevřením hřiště a sehráním prvního zápasu na novém hřišti s XI. Jitona (zaměstnanci nábytkářského podniku) s výsledkem 4:5. Dnes však toto hřiště již neexistuje, neboť po osmiletém trvání bylo opět zrušeno, protože u hřiště byla železniční vlečka stanice Křimice, kde se stavělo překladové skladiště pro plzeňské obchody. A od té doby se hluchoněmí vlastního hřiště nedočkali. Je to jedna část kapitoly trvání sportu hluchoněmých s pěkným, i když tvrdým začátkem, ale se smutným koncem. Tím skončil funkci předsedy František Šilhánek, který vedl sportovní organizaci od roku 1943 do roku 1959. Novým předsedou byl zvolen v roce 1960 s. Václav Novák, který vede organizaci neslyšících sportovců dodnes. Po roční přestávce dostávají neslyšící (název hluchoněmí se zrušil) od ObvNV Plzeň-Slovany k užívání pavilón bývalé DTJ s přilehlým parkovištěm a hřištěm pro házenou. Zde svým jednáním s uvedeným národním výborem pomohli neslyšícím sportovcům pracovníci okresního výboru Svazu čs. invalidů, kteří tím chtěli získat středisko pro obě organizace neslyšících v Plzni. Středisko se nachází v Plzni-Lobzích v nynější Vyšehradské ulici. Neslyšící si toto středisko svépomocně opravdu pěkně upravili, takže jim je neslyšící z jiných center závidí a Plzeňští mohou být na své snažení hrdi.

Jak již bylo řečeno, nejen kopaná měla vliv na neslyšící, ale lákaly je i jiné druhy sportu. Zvláště pak stolní tenis, který byl u neslyšících založen v roce 1949. Nutno říci, že v tomto odvětví sportu získali Plzeňští mnoho úspěchů. První činnost tohoto oddílu se datuje ode dne, kdy se tento sport provozoval ve sklepní místnosti v bývalém spolkovém domě OUL ve Skvrňanech. Později pak v dřevěném pavilónu pod železničním viaduktem ve Skvrňanech. Po povinném sloučení s DSO Slovan v r. 1956 se stolní tenis stěhuje do pavilónu DSO Slovan u papírny. Pro nedostatečnou finanční podporu ze strany DSO Slovan dochází k odtržení a po ustavení vlastní DSO Tatran Neslyšících se stolní tenis stěhuje do bývalé restaurace Český dvůr ve Skvrňanech. Po úpravě téměř zničeného pavilónu bývalé DTJ v Lobzích se

oddíl stěhuje do vlastního stánku, kde svou činnost úspěšně provádí dosud.

Dalším oddílem neslyšících sportovců byl oddíl lyžařský. Přestože to byl oddíl počtem členů malý, nutno říci, že i tento oddíl měl dosti pěknou činnost a navíc se ukázalo, že i neslyšící v tomto sportu se ukázali být velmi aktivními sportovci, neboť získali řadu uznání a cen, a to dokonce i v celostátních soutěžích. Tento oddíl byl založen v roce 1951 a bohužel, zanikl r. 1955.

Odbíjená byla dalším sportem, který byl v minulosti neslyšícími oblíben. Byl založen rovněž v roce 1951, původně však jako součást tréninku hráčů kopané. Když se ukázalo, že i v tomto sportu jsou neslyšící schopni získat dobrá umístění, byl oddíl zařazen do soutěží slyšících a neslyšících. I zde neslyšící získali řadu úspěchů, avšak pro pozdější nedostatek mladých hráčů bylo nutno činnost oddílu zastavit a později zrušit úplně.

Náš čtenář si jistě položí otázku, proč tyto oddíly vznikaly a zase zanikaly, když byly tak oblíbeny. Zde hrála úlohu obětavost neslyšících, neboť řada neslyšících sportovců vlastně byla činná v několika odvětvích sportu (kopaná, odbíjená, stolní tenis). Aby se dosáhlo vzrůstu počtu neslyšících ve sportu, bylo nutno u nich zrušit účast v dalších sportech po stránce povinné, a přikročit k takovému systému, že neslyšící mohou i nadále být činni v různých sportech, jsou-li součástí jejich tréninkové náplně. V současné době jsou veřejně činné oddíly těchto odvětví sportu: kopaná a stolní tenis, neboť zde se ukázala výkonnost u neslyšících stále ve stejné výši. Aby si čtenář mohl udělat úsudek o sportovních výkonech neslyšících, přikládáme v této brožurce tabulky, ukazující výkonnost plzeňských neslyšících sportovců v různých sportech. Sport byl, je a bude vždy oblíben u neslyšících, neboť oni právě sportem chtějí ukázat, že jsou platnými občany našeho socialistického státu a právě sportovními a hlavně mezinárodními styky bojují s námi všemi za upevnění světového míru.

VLADISLAV POKORNÝ
MIROSLAV HANZLÍČEK

PŘEHLED SPORTOVNÍCH NÁZVŮ ORGANIZACE NESLYŠÍCÍCH

1943—1948	SK Hluchoněmých Plzeň
1949—1955	TJ Sokol Hluchoněmých Plzeň
1956—1957	DSO Slovan Neslyšících Plzeň
1957—1960	DSO Tatran Neslyšících Plzeň
1961 - dosud	TJ Neslyšící Plzeň

PŘEHLED VÝSLEDKŮ VE SPORTOVNÍ ČINNOSTI

Lyžařský oddíl

V rámci celostátní soutěže neslyšících v lyžování ve Vysokých Tatrách v roce 1951. Běh 10 km dorostu, zvítězil Stanislav Jiříček. Slalom — 2. místo obsadil Jaroslav Ježek, 4. místo Miloš Krajc. Ze sedmi účastníků družstev skončila Plzeň na 3. místě.

V okresní soutěži SZBZ na Šumavě v roce 1953 skončili neslyšící mezi slyšícími na 3. místě ve složení: Josef Ježek, Jaroslav Ježek a Stanislav Jiříček.

Odbíjená

V rámci celostátního přeboru neslyšících v odbíjené skončilo družstvo Plzně každým rokem dvakrát na 2. místě a dvakrát na 3. místě.

Šachy

Náš člen, neslyšící Jiří Schneider, který hraje za TJ Škoda Plzeň, vybojoval v přeboru republiky neslyšících pětkrát titul mistra republiky. Reprezentoval ČSSR v družstvu neslyšících ve Švédsku, kde družstvo získalo titul mistra světa neslyšících.

V roce 1955 se konaly první Celostátní sportovní hry neslyšících (spartakiáda) v Gottwaldově. Zúčastnilo se celkem 50 sportovců, z toho bylo 40 cvičenců. V cyklistice se umístil jako druhý St. Jiříček, v plavání volný způsob skončil jako druhý Mir. Sládek, v šachovém turnaji se umístil Mir. Hanzlíček jako čtvrtý. Družstvo odbíjené skončilo na druhém místě.

PŘEHLED ZÁPASŮ ODDÍLU KOPANÉ

Rok	Celkem zápasů	Vítězství	Remízy	Porážky	Skóre
1943	11	0	2	9	12:67
1944	24	3	1	20	33:105
1945	17	4	1	12	35:60
1946	21	1	2	18	27:129
1947	31	4	8	19	36:87
1948	26	6	4	16	40:77
1949	20	4	3	13	29:79
1950	7	1	0	6	13:31
1951	26	9	2	15	50:75
1952	23	2	0	21	37:102
1953	29	7	2	20	52:128
1954	24	7	2	15	68:76
1955	19	8	1	10	53:73
1956	19	4	0	15	30:92
1957	18	3	2	13	30:77
1958	18	3	0	15	33:81
1959	13	2	2	9	19:42
1960	10	0	0	10	11:107
1961	19	1	4	14	28:98
1962	23	4	2	17	23:103
1963	25	1	4	20	32:120
1964	22	5	0	17	49:97
1965	25	9	1	15	43:69
1966	24	3	3	18	31:82
1967	24	3	5	16	34:70
1968	27	7	3	17	40:78
1969	33	3	0	30	28:131
1970	24	1	1	22	31:102
1971	27	4	2	21	45:100

MEZINÁRODNÍ PŘÁTELSKÁ UTKÁNÍ NESLYŠÍCÍCH V KOPANĚ

- 1966 — Einheit Gera (NDR)—TJ Neslyšících Plzeň 6:4 (3:3)
 1967 — TJ Neslyšících Plzeň—Einheit Rostock (NDR) 1:2 (1:1)
 1968 — TJ Neslyšících Plzeň—Gehörlosen Sport Union Nürnberg
 EV 2:4 (2:0) — mnohonásobný mistr NSR
 Einheit Rostock (NDR)—TJ Neslyšících Plzeň 4:1 (2:1)
 1969 — Gehörlosen Sport Union Nürnberg EV—TJ Neslyšících
 Plzeň 3:1 (1:1)

Učitel Čiha učí mluvit

Učitelka prom. ped. Ulmanová sleduje psaní dítěte

Učitel Hruška vyučuje v hodině zeměpisu

S. Červená vede pionýrskou skupinu neslyšících

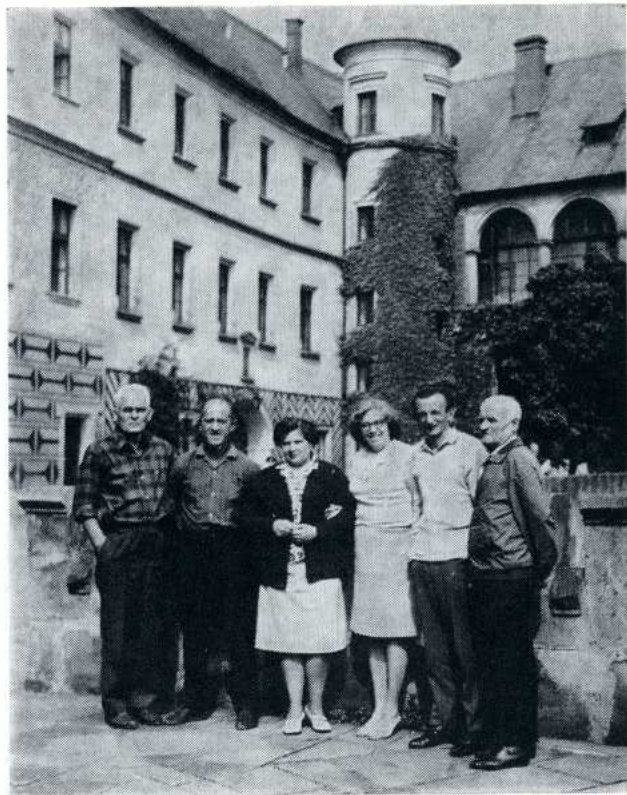
Výbor základní organizace neslyšících — 1972: zleva stojící: Polívka, Volejník, Volejníková, Frolíková L., prom. ped. Hladík, Hanzlíček, sedící: Kaizler, předseda Pokorný, Frolík

Hřensko — zájezd neslyšících

Tlumočník Frolík překládá posuňkové znaky

Rekreace neslyšících na Hrubé Skále

Divadelní soubor neslyšících vedla M. Šidlová a pro divadlo neslyšících hrál houslista + K. Šrail a klavíristka M. Bradová

Ukázka tanečního souboru neslyšících

Základní fotbalové mužstvo hluchoněmých v roce 1943 — zleva stojící: člen výboru Raichl, Lavička, zakládající předseda sportovního klubu Silhánek F., Polívka, Peter, Světlík, Vopalecký, M. Svoboda, člen výboru Suchý, v podřepu: Fakan, Ježek Josef, Šulka, Fajer a Ježek Jaroslav.

Brigáda neslyšících při výstavbě sportovního střediska u Křimic

Družstvo oddíjené neslyšících — předseda Šilhánek, Hrubý, Jiříček, Sládek, Šilhánek ml., Ježek Jar., v podřepu: Poltůvka, Ševčík a Hanzlíček

Družstva stolních tenistů neslyšících: horní řada zleva: Slučíák, Mráz, Hora, Čechurová, Küffner, Veselý, druhá řada: Emrle, Ježková, Findejsová, Kejíková, Čmilová, zakrytý: Folkman, dolní řada: Hanzlíček, Ježek Jar., Jiříček, Peš a Čmil

Orientační závod žákovské turistiky — družstvo neslyšících vyhrálo 1. místo v rámci ČSTV pod vedením předsedy TJ Neslyšících V. Nováka (zcela vlevo), vpravo vedoucí turistiky neslyšících Vl. Kaizler

Zájezd sluchově postižených do Moravského krasu

PŘEHLED ZÁPASŮ ODDÍLU STOLNÍHO TENISU

Rok	Celkem zápasů	Vítězství	Remízy	Porážky	Skóre
1950	5	1	0	4	15:43
1951	3	1	0	2	16:17
1952	5	2	0	3	21:29
1953	10	3	0	7	33:75
1954	24	10	0	14	85:98
1955	23	8	1	14	86:97
1956	19	12	0	7	125:86
1957	21	10	0	11	107:119
1958	35	5	2	28	163:342
1959	28	4	4	20	144:304
1960	32	11	2	19	221:326
1961	40	8	1	31	166:393
1962	39	9	4	26	222:390
1963	34	9	0	25	173:324
1964	33	15	3	15	190:219
1965	38	22	3	13	264:210
1966	59	17	3	39	286:458
1967	66	6	2	54	181:563
1968	45	9	2	34	183:361
1969	49	19	2	28	208:308
1970	47	11	4	32	186:357
1971	40	9	4	27	164:304

Do této tabulky se započítávají dohromady družstva A—B, muži i ženy.

Mezinárodní úspěchy: V r. 1965 se zúčastnili plzeňští stolní tenisté v Geře (NDR) turnaje o Celoněmecké mistrovství neslyšících ve stolním tenisu. U mužů zvítězil St. Jiříček, druhý byl M. Hanzlíček, u žen L. Čmilová, třetí byla M. Ježková, (všichni Plzeň). — Utkání družstev Plzeň—Gera: muži čtyřikrát vyhráli a ženy šestkrát zvítězily a dvakrát prohrály.

V roce 1969 hrála družstva mužů a žen v Norimberku (NSR), oba zápasy vyhrála Plzeň, shodně 10:0.

Přebor ČSSR neslyšících ve stolním tenisu vyhrála pětinasobná mistryně, Plzeňanka Libuše Čmilová.

mh

STYL Plzeň

výrobní družstvo invalidů

**Všem svým váženým zákazníkům
sdělujeme, že provádíme tyto služby:**

Zakázkové šití dámských oděvů, prádla a módních
doplňků — Plzeň, Martinská 9

Výroba prošívaných přikrývek — Plzeň, Nádražní 32

Čistírna peří — Plzeň, Palackého 14

Výroba automob. těsnění na zakázku
— Plzeň, Koterovská 11

Sběrna služeb (opravy deštníků)
— Plzeň, náměstí Republiky 29

MALOOBCHODNÍ PRODEJNY VÝROBKŮ DRUŽSTVA:

Plzeň — náměstí Republiky 29

Plzeň — Mikulášská 4

Plzeň — Zbrojnická 4

Plzeň — třída Budovatelů 15

Cheb — náměstí Krále Jiřího z Po-
děbrad 48

Sušice — Leninova 18/1

Teplice — Leninova 5

Domažlice — náměstí Míru 36.

**Sběrnu deštníků máme též v rámci kraje v našich pro-
dejnách v Chebu a v Domažlicích.**

Organizování nedoslýchavých na Plzeňsku

V této brožuře se hovoří o neslyšících, jejich minulosti, současnosti, o rozvoji školství pro neslyšící děti v Plzni a o vzniku sportovní organizace neslyšících. V našem Českém svazu sluchově postižených nejsou organizováni jen neslyšící, ale též i nedoslýchaví.

Po sluchové stránce není mezi neslyšícími a nedoslýchavými příliš velký rozdíl, neboť jde o lidi sluchově postižené. Rozdíl je pouze v tom, že neslyšící jsou vesměs bývalými žáky škol pro neslyšící a ovládají posunkovou řeč hluchoněmých, kterou se mezi sebou dorozumívají. Nedoslýchaví jsou však občané rovněž postižení ztrátou sluchu, ale ne úplnou. Mají možnost mluvenou řeč sledovat pomocí sluchadel, které pro ně svaz zajišťuje.

V našem Západočeském kraji je základních organizací nedoslýchavých je plzeňská, mající přes 400 členů. Většinou jde o lidi stížené ztrátou sluchu určitého stupně, ponejvíce následkem pokročilého věku nebo následkem chorob v mládí. Organizace nedoslýchavých vyvíjí pěknou činnost. Jejich základní činností jsou poučné, informační schůze, filmová představení, organizovaná návštěva divadel a dokonce i kin, a to ponejvíce tam, kde je pro ně v kinech instalována indukční smyčka, jako je tomu ve Kdyni a Domažlicích.

Po stránce péče o své členy nutno říci, že nedoslýchaví jsou velmi pěkně činní. Sepisují pro své členy žádosti o důchody, byty, doplňkovou péči a vůbec se snaží, aby jejich starší členové se v organizaci cítili skutečně jako doma. Velmi pěkně si v tomto směru vedou organizace v Domažlicích, Sokolově a v Karlových Varech. Máme i základní organizace sluchově postižených smíšené, t. zn. organizace, kde jsou sloučeni nedoslýchaví a neslyšící. Nutno říci, že zde dochází k oboustrannému kladnému poměru, a to zvláště tím, že nedoslýchaví pomáhají neslyšícím vždy v tom, co neslyšící pro svou těžkou vadu sami nezvládnou.

Po stránce kulturní jsou nedoslýchaví také agilní. Kupříkladu se každoročně zúčastňují Mezinárodního dne neslyšících v Plzni, a to ve velmi pěkném počtu. Nutno však dodat, že i nedoslýchaví sami, jako např. v Karlových Varech, pořádají také Den neslyšících, a nutno dodat, že se jim práce daří. Bylo by chybou tvrdit, že se jen organizují, scházejí a podobně. Velmi rádi pořádají zájezdy, které jsou u nedoslýchavých velmi oblíbeny, a jejich zájezdů se rádi zúčastňují i neslyšící, takže družba nedoslýchavých s neslyšícími se tímto jen upevňuje.

Jak u neslyšících, tak i u nedoslýchavých je v našem kraji dost funkcionářů, kteří pro své organizace, které u nedoslýchavých vznikaly ponejvíce v roce 1964, pracují až dosud, a nutno říci, že velmi úspěšně, jako např. soudruzi a soudružky Břicháč ze Sokolova, Turoň z Karlových Var, Poláková ze Sp. Poříčí, Štípek ze Kdyně u Domažlic a jako jedna z nejstarších s. Šálová z Plzně a další nejmenovaní obětavci. Jejich práce by byla ještě krásnější, kdyby měli ve svých řadách dostatek mladých, ale to je stále ještě jedna z hlavních bolestí, která se jistě jednou podaří překlenout.

Ještě v jedné věci jsou nedoslýchaví velmi činní, a to je v konání brigád a sběru surovin. Zde nedoslýchaví vykonali pro republiku opravdu velmi mnoho, neboť jsou si vědomi, že ačkoliv jsou sluchově postižení, dokáží pro svou vlast, kterou mají všichni rádi, pracovat jak nejlépe dovedou a jsou si vědomi, že svou poctivou prací v organizaci i na pracovištích přispívají k upevnění světového míru.

VLADISLAV POKORNÝ

Z Á V Ě R

Tento rok oslavují neslyšící své 55. výročí založení organizace neslyšících v Plzni. Jako jediné středisko v Západočeském kraji. O životě neslyšících je velmi málo známo, proto vydáváme tuto brožurku, abyste se blíže seznámili s neslyšícími. Činnost neslyšících je velmi bohatá, zvláště besídky a taneční zábavy mají neslyšící rádi, neboť se na nich mezi sebou dobře pobaví.

Pravděpodobně letos bude otevřena nová škola pro neslyšící, která bude v nově postaveném ústavu v Plzni-Doubravce. Ne-

slyšící děti již touží po nové škole, neboť dnešní ústav na Lochotíně nemá ani vyhovující školu, ani internát. Dnes je v ústavu 90 dětí, které žijí ve velmi obtížných poměrech, a pro další děti již není místo. Proto i učitelé se těší na nový ústav, který bude mít dostatek místa pro 150 dětí a bude hezky vybavený a moderně zařízený pro potřeby neslyšících dětí. Jedním slovem — krásný.

Dnes nemusí mít rodiče strach a bědovat nad hluchoněmým dítětem, že je raději nechají doma. To není správné a byla by to hrubá chyba. Rodiče by měli uvážít a uznat, že je lepší poslat dítě do plzeňského ústavu, kde je naučí mluvit, číst a psát. Za několik měsíců po nástupu dítěte do ústavu se rodiče sami přesvědčí, jak se dítě s nimi dobře domluví, takže budou mít radost, že jejich dítě již začíná svůj nový život. Práce učitele je opravdu namáhavá, vyžadující velkou trpělivost, aby dítě, které nikdy neslyšelo, ani neznalo mluvené slovo, se naučilo mluvit. Jediným cílem učitelů je, aby každý žák se v ústavu naučil mluvit, číst a psát, neboť to je základní krok do života.

Po ukončení školy odcházejí děti do závodů, aby se vyučily povolání, které si vybraly podle své záliby. Po vyučení nastupují jako ostatní pracující do normálního pracovního poměru v závodech. Pro neslyšící jsou určeny také různé kulturní a sportovní akce, které připravuje organizace neslyšících. Tato organizace je rozdělena na Základní organizaci neslyšících a Tělovýchovnou jednotu neslyšících v Plzni. Každá má jiné úkoly a poskytuje různé možnosti pro všechny neslyšící. Základní organizace neslyšících věnuje neslyšícím sociální potřeby — vědomosti, rekreace, výlety, besídky apod., druhá organizace, TJ Neslyšících, se věnuje neslyšícím ve sportovní činnosti (kopaná, stolní tenis a šachy).

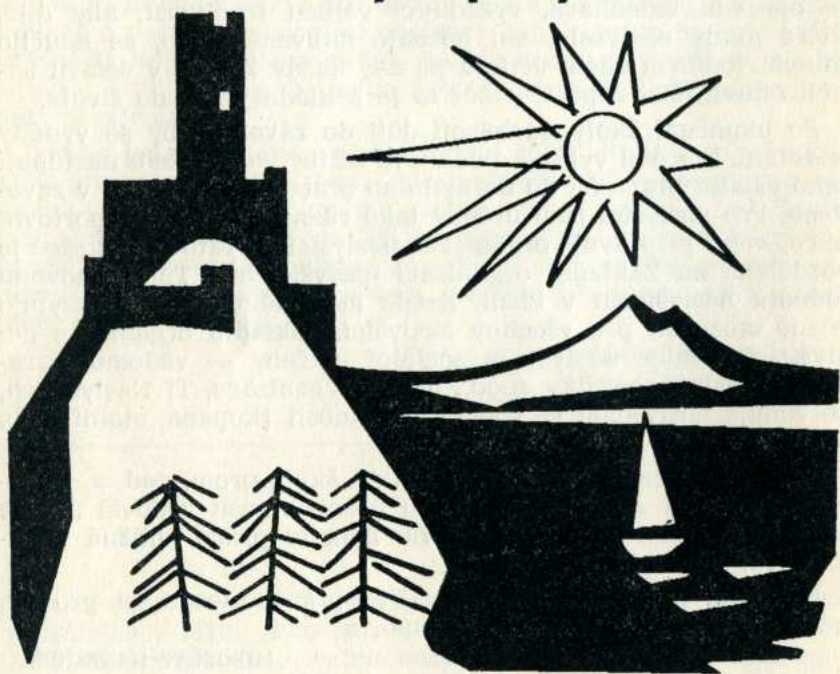
Závěrem chceme poděkovat řediteli školy prom. ped. s. Oldřichu Hladíkovi za velmi obětavou práci, kterou věnoval stavbě a zařízení tohoto velkého ústavu. Byla to práce obtížná a namáhavá. Sami to dobře víme.

Neslyšící nikdy nezapomenou Tvé práce, kterou jsi pro ně, náš milý a vzácný řediteli, vykonal.

MIROSLAV HANZLÍČEK

**JEN KLIDNÁ DOVOLENÁ
VÁS OPRAVDU OSVĚŽÍ**

**Ke klidu přispěje
i pojištění pro
cesty a pobyt**

ČESKÁ STÁTNÍ POJIŠŤOVNA

VYBAVENÍ DO BYTU — RUČNÍKY — LOŽNÍ ZBOŽÍ
— PRÁDLO — ODĚVY — OBUV — KOŽENÁ GA-
LANTERIE — ELEKTROSPOTŘEBIČE — SPORTOVNÍ
POTŘEBY — FOTO-KINO — DĀRKOVĚ POTRAVINY
— KNIHY — ATD.

ZAKOUPENĚ ZBOŽÍ VĀM ODVEZEME ZA MALÝ
POPLATEK

ODVOZ CHLADNÍČEK A TELEVIZORŮ ZDARMA AŽ
DO 30 KILOMETRŮ

I BEZ PENĚZ NAKOUPÍTE, NĀKUP VĀM POŠLEME
NA DOBĪRKU

POBOČKA STĀTNÍ SPOŘITELNY V NAŠEM OD VĀM
VYŘÍDÍ NĀKUP ZBOŽÍ NA PŮJČKU

**SLUŽBY
PRO
VÁS**

ZÁPADOČESKÝ PRŮMYSL MASNÝ
NÁRODNÍ PODNIK
PLZEŇ

zahájil ve svých závodech výrobu dvou nových druhů masných výrobků. Jsou to výrobky hodnotné a chutné, přitom cenově dostupné:

staročeský játrový salám

— cena 20 Kčs za 1 kg,

hlavičkový salám

— cena 18 Kčs za 1 kg.

MÍSTO KAŽDÝ DEN — NÁKUP JEDNOU ZA TÝDEN
vám umožní moderní chladnička!

CALEX

Obsah 100 l Kčs 2650.—
120 l Kčs 3150.—
230 l Kčs 3930.—

Pětiletou záruku a nákup i bez hotovosti
na stokorunové měsíční splátky
nabízejí speciální prodejny

ELEKTRO

PODNIKŮ DOMÁCÍ POTŘEBY

N. P.,
BRNO

ZÁVOD JULIA FUČÍKA KAZNĚJOV

doporučuje pro vaše zdraví a osvěžení

Vitacit

nealkoholický nápoj v prášku s bohatým obsahem vitamínu C a vhodný k přípravě osvěžujícího nápoje i čaje

16 g VITACITU obsahuje množství vitamínu C jako jeden citrón

16 g VITACITU jsou 2 dcl nápoje

16 g VITACITU stojí 25 haléřů

VITACIT je vyroben z čistého cukru, kyseliny citrónové a vitamínu C

Žádejte v prodejnách potravin!

Balení po 100 g stojí Kčs 1,50

cestovní kancelář Plzeň s pobočkami

Domažlice, Klatovy, Rokycany a Sušice

se o vás stará

po celý rok a zajistí vám

zájezdy, ubytování

a rekreační pobyty

v tuzemsku i zahraniční.

Plzeňský Prazdroj

PLZEŇ

O B Z O R

**výrobní družstvo invalidů
PLZEŇ, NÁDRAŽNÍ TŘ. 16**

vyrábí

motocyklové bowdeny

autopojistky

skleněné přístrojové pojistky

různé drobné kovové výrobky

síťované silonové výrobky

kartonáž hrubou lehkou

**a dále kooperuje s různými podniky na montáži a justaci
jejich finálních výrobků.**

**Informace o výrobě podá ústředí družstva
v Plzni, Nádražní 16**

KOTLE

na ústřední a etážové topení

20 000 a 11 000 kcal., ocelové radiátory

500/200, síla plechu 1,3 mm

vám dodá

KOVOPODNIK
PLZEŇ, PŘEMYSLOVA Č. 29

Nabízíme k okamžitému dodání
osobní automobil

ŠKODA 110 L de Luxe

Cena Kčs 63 000.—

Mototechna

národní podnik

Plzeň, Slovanská alej 24
telefon 41861

BECHER STOCK MARILA

**ZNAČKY
DLOUHOLETÉ
TRADICE
A NEJLEPŠÍ
JAKOSTI**

Po celý rok vás dobře obslouží

- holiči a kadeřníci
- taxi a dodávkové taxi — přepraví rychle vás a vaše náklady — nám. Republiky, telefon 32285
- půjčovna aut — Nerudova 43, telefon 24453
- autodílna — veškeré opravy aut, seřiz. souběhů, vyvažování kol, list. pera, mycí rampa — Hornická 126, telefon 25611
- půjčovna — Palackého tř. 6, telefon 24528 — zapůjčí veškeré průmyslové a sportovní zboží
- městské lázně, Denisovo nábř. 3
- Autocamping u Boleveckého rybníka — poskytne veškeré osvěžení
- fotoateliéry: Kopeckého sady 2, Moskevská tř. 26
- planografie — Palackého nám. 27
- zhotovování světlotiskových prací a želatinotisku
- rozmnožovna — Pražská 17
- rozmnožování veškerých tiskopisů

Komunálních služeb města Plzně

Do moderního bytu patří moderní elektrické vybavení
a nejušlechtilější energie

elektřina

Využívejte jejích služeb i v noci (od 22 do 6 hodin),
kdy je velmi levná,
1 kWh = 14 haléřů

Vhodné pro elektrické akumulární vytápění
a akumulární ohřev vody

○ možnosti připojení akumulárních kamen a bojlerů
s využitím noční sazby vám ochotně poradí
pracovníci odbytových útvarů

ZÁPADOČESKÝCH ENERGETICKÝCH ZÁVODŮ, n. p.

- V PLZNI, SLADKOVSKÉHO 71
- V DOMAŽLICÍCH
- V CHEBU
- V KLATOVECH
- V KARLOVÝCH VARECH
- V ROKYCANECH

JEDNOTA LSD - PLZEŇ-JIH

vás zve do hotelu

URAL

na náměstí Republiky

K vašemu pohodlí
a dobré pohodě
je připraveno 222 lůžek
v 84 pokojích, snack-bar,
restaurace, stylová
vinárna, exkluzivní bar

Na vaši návštěvu se těší

zaměstnanci hotelu URAL

Autoři: Vladislav Pokorný, prom. ped. Oldřich Hladík, Miroslav Hanzlíček

Připravil Miroslav Hanzlíček

Vydala ČSSP — Základní organizace neslyšících — v Plzni
u příležitosti vzpomínkových oslav k 55. výročí založení první organizace
hluchoněmých v Plzni

Graficky upravil a kresba Miroslav Hanzlíček

Náklad 1000 kusů — Povoleno NV města Plzně č. 230/72 kult. — Pouze
pro vnitřní potřebu ČSSI

Vytiskla Stráž, tisk. závody, n. p., provoz 101, Plzeň, Kovářská 7

